

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA

Nr. 11. VI aastakäik

1. juunil 1931

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	" 1.50
Välismaale . . .	" 5.00
Poolaastas . . .	" 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk.	kr. 40.00
1/2 "	" 22.00
1/4 "	" 12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Käituse töövõtjate asutuste seadus. Töötaja normeerimisest tööstuses. Kas ikka tellimised välismaale? Saksamaal selgitatakse kriisi põhjusi. Koja Teataja kirjavahetus. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Äride register. Abieluvaranduse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Käituse töövõtjate asutuste seadus.

Praegu on riigikogus arutusel käituse töövõtjate asutuste seadus või — nagu teda alul nimetati — käitusnõukogude seadus. Selle seaduse läbivaatamiseks oli Kaubandus-tööstuskodas moodustatud erikomisjon, kes seaduseelnõu kohta töötas välja rea parandusettepanekuid. Eri-komisjonist võtsid osa tööstuslike ettevõtete juhatjad, kel töölisvanemate instituudiga juba pike-maajalised kogemused, ja rida koja tegelasi mitmesuguseilt aladelt.

Aeg mainitud seaduse elluviimiseks on küll praegu äärmiselt ebasoodus. Nii suur- kui väiketööstuski teevad suuri jõupingutusi, et kuidagi säilitada oma olemasolu; otsitakse tööd ja turge, et tegevust jätkata, nähakse suurt vaeva tööstuse ümberkorraldamisega, et kuidagi saaduste langevaile hindadele jõuda järele ja tugevamate võistlejatega pidada pisutki sammu. Säärasel momendil toob kõnesolev seadus, millisega luuakse käitusnõukogud, kelle ülesandeks oleks töövõtjate huvide kaitsmine, nende majandusliku seisukorra paremale järjele tõstmine ja kes ühtlasi peavad kaasa aitama ka käituse tootmisprotsessi ratsionaliseerimisele, käimasolevasse ümberkorraldamise töösse hulga segadust ja sekkedusi. Kui arvestame veel seda, et käitusnõu-

kogude ülesandeks on eriti järelevalve tülide lahendamise, sisekorra määruste ja palgatariffide korraldamise ning töökaitse seaduste küsimused ja et käitusnõukogude tegevuse tagajärgede kindlustuseks on seaduses ette nähtud karistusnormid tööandjaille kolme- kuni kuuekuiste vangistuste näol, siis saame küllaldaselt selge pildi seaduse õigest iseloomust ja ühekülgselt ning vildakust hinnangust, mis selle seaduse pooldajail on praeguse olukorra kohta.

Tööliste majandusliku olukorra paremale järjele tõstmisest, mida seadus taotleb, on seletuskirjas toodud teoreetilisi mõttemõlgutusi jõudude vahekorrast ning ettevõtteid kujundavate elementide õigustest moodsate õpetuste seisukohalt. Me teame aga, et tegelik elu läheb oma rada ja viib meid, teoreetikute üllatuseks, sageli välja hoopis mujale kui seda ennustasid teoreetilised vormelid. Seda on kujukalt näidanud käitusnõukogud Saksamaal, kus nüüd ka töötavad klassid on tulnud arusaamisele, et nõukogud on üleliigsed asutused, samuti N. Venes, kus nõukogud tehaseis hoopis likvideeriti. Kui juba N. Venes need asutused likvideeriti, siis pidid selleks küll olema õige mõjuvad põhjused. Peab arvama, et N. Venes, kus käimas hoogus tööstuse üles-

ehitamine, need nõukogud ei suutnud kaasa aidata tootmisprotsessi ratsionaliseerimiseks ja töölise majandusliku olukorra parandamiseks.

Meie majanduslikes ringkonnis avaldatakse õigusega imestust, miks pigistavad meie seaduste koostajad silmad kinni teiste maade kogemustele ja teatavate sammude tulemustele, ning võetakse meil katsed uuesti laias ulatuses käsile, hoolimata negatiivseist tagajärgedest, mis need annud mujal.

Meil on 1919. aastast saadik maksmas töölisanemate määrus, aga mis kasu on sellest saanud töölised või tööandjad? Töösturid kinnitavad, et see instituut peale sekelduste ja rahutuste ettevõtetes pole midagi annud. Kui mõni töölisanem on avaldanud erilist tegutsemistungi, siis on ikka selle põhjuseks olnud kas ta isiklik auahnus või näpunäited välispoolt, mille sihiks oli sünnitada segadusi, mitte aga kaastöölise huvid. Vaevalt on loota, et see tulevikus kujuneks teisiti. Kainemad töölised hoiduvad vanemaks valida laskmast ja sellele kohale tungivad vaid noored, radikaalsed töölised, kelle tegevus pole juhitud ettevõtte töölise huvidest, vaid koguni teistlaadi motiividest.

Ka töölised ise on avaldanud oma seisukoha selle instituudi kohta sellega, et nad paljudes suurtes tehastes vanemad jätsid valimata, vaatamata sellele et tööinspektorite poolt mõne aasta eest seks energilist kihutustööd tehti ja veelgi tehakse. Loomulikult ei oleks töölised sellele instituudile suhtunud nii loiult, kui see oleks neile toonud materjaalset tulu. Kui jääks ära ka tasumaksimine töölisanemaile ja maksvusele pääseks põhimõtte, et töölise huvide kaitsjad täidaksid oma ülesannet tasuta auametina, nagu seda Öhtu-Euroopas revolutsiooni ajal õigeks peeti, siis seisaksime praegu nähtuse ees, et puuduksid töölisanemad neiski ettevõtteis, kus nad praegu on olemas. Sest on ju väga meelitatav võtta määruste ja seaduste alusel tööandjalt lisatasu, ilma et selle eest midagi oleks tarvis teha.

Töölise vanemate instituudi pooldajad toovad ette, et praegu maksivad määrused ei andvat tarvilisi tulemusi, kuna neis puuduvat sanktsioonid, mis sunniksid tööandjat andma töölisanemaile vajalisi andmeid ja toetama nende tegevust. Uus seadus tahab selle poolest olla eriti radikaalne. Töösturid aga väidavad, et liigne valjus just vähendab seaduse väärtust. Sest mis võiks küll tööstureid meelitada säära-tes hirmuoludes, nagu seaduses ettenähtud karistused neid tööstureile esile manavad, avama töös- tusi, neid arendama ja nende heaolu eest võit- lema? Kas on meil ükski neist teeninud suuri

kasusid, või loodab neid teenida sääraseil tingi- mustel käitسنnõukogude abil, nagu seadus seda ette näeb? Oleks asjatu seda arvata meie oludes ja seepärast oleks küll õigem, kui praegu, raskel kriisiajal, püütaks ettevõtteid ja kogu meie majandust rahulikult ja kindlalt raskeist aega- dest aidata üle, ilma et neid asjata häiritaks igasugu nõukogudega, kui seks pole tungivat vajadust.

Kaubandus-tööstuskoda on üldiselt asunud seisukohale, et kõnesolev seadus võiks maksa vaid suurtööstuse kohta ja põhimõtete alusel, millele on rajatud seni maksev 1919. a. seadus, loomulikult mõnede korrektiivide ja täiendustega, mis tegelik elu on teinud vajaliseks.

Toome allpool mõned näited sellest, kui kau- gele tahetakse minna kõnesoleva seaduse nõue- tega. Eelnõu § 14 näeb ette, et käitسنnõukogude valimistel on valimise õigus kõigil 18. eluaasta ületanud käitسنne töövõtjail, soole, rahvusele ja kodakondsusele vaatamata, ühes arvatud ka õpi- lased. Järgmine paragraaf ütleb, et valita- vad on, peale õpilaste, kõik käitسنne töövõtjad, kes kuuluvad Eesti kodakondsusse, valimispäe- val on ületanud 20. eluaasta ja samas käitسنnes on töötanud kuus kuud.

Nii võiakse siis nõukoguse valida noori täiesti kogenematuid inimesi, kel õppeaeg vaevalt seljataga, ja need peaksid võima kaasa aidata käitسنne tootmisprotsessi ratsionaalsemale järjele seadmiseks, töötülde lahendamiseks, osa võtta sisekorra määruste, palgatariifide, tükitöö hinnakirjade ja teiste korralduste kokkuseadmi- sest ning teostada sotsiaalkindlustuse seaduste, määruste ja korralduste täitmise järelevalvet jne. 20-aastane noor inimene võib-olla ei tunne veel omagi tööala, veel vähem võib tal olla üle- vaadet tööstussaaduste turundamise võimalustest või teistest faktorist, mis on mõõduandvad töös- tussaaduste hinna kujunemisel. Ei saa üldse nõudagi tööliselt selget teadmist ja ettekujutust sellest, mis on tarvilised tööhinna kalkuleerimi- seks, seepärast ei saa ka kuidagi lugeda põhjen- datuks nõudmist, et töölisanemal peaks olema õigus osa võtta palgatariifide ja tükitöö hinna- kirjade kokkuseadmisest. Siin võiks olla juttu osavõtust vaid nõuandva häälega, kuid ka see ei ole õieti tarviline, kuna meie töölised tunne- vad küllalt hästi makstavaid tööhindu ja suuda- vad ise endi huve kaitsta paremini kui teeb seda töölisanem. Juhtub näiteks mõnes metalliteha- ses töölisanemaks olema valaja, siis suudab treial kindlasti treimistö võtmisel töö hinna suhtes oma huvide eest seista paremini kui vala- ja, kes seda tööd ei tunne.

Nende paragraafide kohta on Kaubandus-tööstuskoda esitanud parandusettepanekud selles mõttes, et õpilasil ei oleks valimise õigust ja et valitav oleks vähemalt 24 aastat vana ning kuus kuud samas käituses ja 3 aastat oma alal töötanud.

Seaduseelnõu § 13 näeb ette, et valimisi võib üldkogu otsustamisel toimetada ka proportsionaalse valimisviisi järgi. Tekib küsimus, milleks on siin ette nähtud proportsionaalne valimisviis, kuna see ei võimalda töölisel anda oma häält isikule, keda ta soovib näha oma esindajana vanemate nõukogus, vaid ainult teatavale nimekirjale. Riigikogu või omavalitsuste valimistel, kus võistlevad erakonnad, on proportsionaalne valimisviis veel kuidagi mõeldav, siin aga peaks olema kõrvalise tähtsusega, kuhu erakonda valitav töölisvanem kuulub. Seepärast asub koda seisukohal, et hääletamine valimistel peab olema otsekohene ja salajane.

Edasi näeb seaduseelnõu § 36 ette, et käitusnõukogul on õigus kutsuda oma koosolekuile asjatundjaid. Koda ei saa pooldada, et nõukogudel oleks õigus kutsuda koosolekuile ilma mingi kontrollita võõraid isikuid, seepärast on tarviline, et need isikud kutsutakse vähemalt vastava jaoskonna tööinspektori nõusolekul ja et nende nimed teatatakse ka tööandjale. Ühtlasi peab tööandjale andma õiguse kutsuda koosolekule asjatundjaid ka oma poolt.

Samuti ei saa koda pooldada, et töölisvanemate ja käitusnõukogude asjaajamise kulud peab kandma käituse omanik ja maksma ka töölisvanemale eritasu poolteise päevapalgga suuruses iga nädala eest. Saksamaal ja Austrias täidavad töölisvanemad oma ülesandeid tasuta ametina, kusjuures Austrias võivad töölised nendele kulude katteks maksa oma palgast $\frac{1}{2}$ %. Saksamaal on aga nähtud ette tingimus, et vanemaks oleku ajal töölise teenistus ei väheneks. Kuna vanema ametipidamine on arvatud peamiselt pärast tööaja lõppu ja sünnib töölise huvides, siis on ebaõiglane nõuda selle eest tööandjalt veel eritasu.

Seaduseelnõu § 41 järgi, kus on ette nähtud töölisvanema volituste lõpmise juhud, ei saa

tööandja töölisvanemat kuidagi vallandada, kui ta just ei ole karistatud seadusjõusse astunud kohtuotsusega varguse, petmise, võõra vara omandamise või kelmuse eest. Vallandamise õigus peaks aga tööandjal jääma juhtumeil, mis ette nähtud tööstusliku töö seaduse § 62, s. o. kui töölisvanem ei ilmu tööle üle kolme päeva ühtjärke või kokku üle kuue päeva kuus, kaaluvaid põhjusi ette toomata, või ta ülekuulamise ning kohtu alla võtmise puhul süütegude eest, mis toovad enesega kaasa mitte vähema kui türmikaristuse. Samuti peaks tööandja võima töölepingu murda, kui töölisvanema tegevus on käitusele majanduslikult kahjulik. Selles mõttes on koja poolt tehtud vastavad parandusettepanekud. Selle juures jääks töölisvanemate nõukogu liikmel või üksikult töölisvanemal õigus töölepingu murdmise korral tööandja poolt üldtähendatud põhjustel esineda kaebusega vastava jaoskonna tööinspektorile 7 päeva jooksul, arvates töölepingu murdmisest. Kui aga kumbki pool ei jää rahule tööinspektori otsusega, on neil õigus 7 päeva jooksul, arvates tööinspektori otsuse teadaandmise päevast, kaevata haridus- ja sotsiaalministrile. Selline kord peaks küllaldaselt kaitsma töölise huve ega võtaks ka tööandjalt võimalust kestva tööseisaku korral töölisvanemast vabaneda, sest pole ju mõeldav, et tööseisaku puhul ainult töölisvanemate töölepingud jõusse jäävad, ega käiks ülesütlemisele üldistel alustel, nagu kõik teised.

Lõppeks ei saa koda kuidagi pooldada seaduses ettenähtud liig valje karistusnorme tööandjale, nagu seda on arest kuni kolm kuud ja vangistus 1—6 kuuni. Kõne all oleva seaduse rikkumisi ei saa üldse lugeda sääraseiks kuritegudeks, mille eest peaks järgnema vangistus, ja seepärast oleks rahaträhv küllaldane. Kui peale rahaträhvi nähakse ette ka veel vangistuse karistus, siis oleks ettevõtte juhul, kui ettevõtte omanik või juhataja oma karistuse kandmiseks läheb istuma, seisukorras, kus ta edasi tegutseda ei saa. Ettevõtte tuleks sulgeda ja töölised vallandada ja ettevõtte omaniku karistamine tabaks töölisi valusamini kui ettevõtjat ennast. Seda ei taheta ometi kõnesoleva seadusega kätte saada.

Tööaja normeerimisest tööstuses.

Vähem formaalseid nõudmisi, rohkem tööstuse huvide silmaspidamist!

Riigikogu arutab „tööstuslike käituste tööaja seadust“, nii kõlab valitsuse poolt esitatud 8-tunnilise tööpäeva seaduse eelnõu pealkiri. See põhjustab peatuma tööstusettevõtete tööaja normeerimise küsimuse juures.

Omavalitsuse ajal väitsime, et Eestis pole seadusandlikult maksimas 8-tunnilist tööpäeva, kuigi ajut. valitsuse deklaratsiooniga on säärase seaduse koostamiseks antud võimalusi juba vabariigi algpäivil. Mõnel poolt on püütud ajutise valitsuse

deklaratsiooni lausele: „kaheksatunniline tööpäev tööstuses ja kaubanduses hakkab uuesti maksma“ omistada seaduse kui juriidiliste normide terviku iseloomu. Üks nooremaist ülikooli õppejõududest leidis võimalikuks 8-tunnilise tööpäeva seaduse maksvuse rajada isegi tööliste ja soldatite saadikute nõukogu resolutsioonile. Loomulikult pidid kõik need katsed 8-tunnilisele tööpäevale anda seaduse kaitset lõpma fiaskoga. See ongi nähtavasti põhjustanud 8-tunnilise tööpäeva seaduse eelnõu koostamist.

Kuid vaatamata 8-tunnilise tööpäeva seaduse puudumisele on meil tegelikult 8-tunniline tööpäev leidnud tunnustamist ja seda peaaegu eranditult kõigis suur- ja kesktööstuslikes, osalt isegi väiketööstuslikes käitustes. Muidugi on tarvitud korral töötatud ka rohkem tunde ja seda eriti hooaja-tööstuses. Enamik käitusi on harilikult aga piirdunud 8-tunnilise tööpäevaga, ilma et selleks oleks tarvis sundivat seaduse normi.

Sel asjaolul on aga väga kaaluv tähendus praegu päevakorra leitud seaduse eelnõu arutamisel ja ta maksmapanemisel.

Kõigepealt on see tõenduseks, et meil praegu tööstuses valitseva olukorra, respektiivset toodete produtseerimise ja mahutamise võimaluste, juures pole tavaliselt tööstusliku tööaja piiramine 8 tunniga enam põlevaks probleemiks. Tööstusliku tööaja normeerimine 8 tunniga üldises mõttes ei peaks tunduma enam säärase aktsioonina, mis ilmingimata peaks mõjuma meie rahvamajandusele mingi katastroofina, kui selle juures peetakse silmas teatavaid erandlikke asjaolusid ja mõõdapääsmatuid tarvidusi meie valmimistuse alal.

Need erilised tarvidused ja asjaolud, mis nõuavad tööaja seaduse suhtes elastilisust, painduvust, on otseselt tingitud meie tootegurite arenematuses ja meie käituskapitalide vähesusest, samuti aga ka sellest ägedast võistlusest, mida meie kapitalistlikult ja tööstuslikult arenematu väikeriik peab pidama oma majanduslikult tugevamate naabritega ja välispoolt siseturule valguvate toodetega. See peaks seadusandjale dikteerima vajaduse seaduse lõplikul koostamisel ja maksmapanemisel pidada silmas enne kõike kodumaa tööstuse huve, mis oleks tagatiseks nii meie rahvamajanduse kui ka meie tööliklassi edaspidiste huvide kaitsmisel. Seepärast ei tohiks 8-tunniline tööpäev meie juures saada ületamatuks normiks mitte igal juhul: uus seadus peab võimaldama ületunnitööd kõigil tööaladel neil juhtumel, kus see on tingimata tarviline valmistustehnilisil või muutunud siseturu konjunktuurist tingitud põhjustel.

Sellelt seisukohalt lähtudes ei saa tööstuslikud ringkonnad pooldada esitatud eelnõu 8-tunnilise tööpäeva seaduse kohta, kus ületunnitööd on 100 tunni peale kokku surutud ja nende tegemine igal juhul äärmiselt raskendatud mitmesuguste puhtvormiliste tingimuste läbi. Isegi hooajatööstuses on ületunnitööde võimaldamine tehtud olenevaks järelevalve ametkonna äranägemisest. Samuti pole millegagi õigustatud seaduse eelnõus fikseeritud nõue — maksa ületundide puhul tööliste karistuse ähvardusel 50-protsendilist lisatasu. Töötasu amplituudi määrab ära toote turuhind, mis sunnib toote omahinda reguleerima kõigi olemasolevate võimaluste piirides. Teatud tööaladel, kus tooraine figureerib välisproduktina, on tootekulud selle juures ainukeseks võimaluseks toote omahinna reguleerimisel. Töötasu suuruse ettekirjutamine karistuse ähvardusel on kahtlemata lühinägelise tänapäeva huvide kaitse ilmuvus, mis alles areneva tööstuse suhtes manab esile negatiivseid resultate tööstuse kiratsemise ja tööpuuduse kasvamise näol.

Teine moment, mis seaduse eelnõu juures suurima pahena ilmsiks tuleb, on kinnipidamine üleliigseist nõudmistest ja formaliteedist. Tööpooldest, kui arvestada 8-tunnilise tööpäeva tunnustamist töösturite poolt, ilma et 8-tunnilisel tööpäeval oleks seaduse sanktsiooni, siis peaks meie inimeste juures omaseks saanud demokraatlik mõtteviis olema seaduse algatajale ja koostajale küllaldaseks tagatiseks, et seadust täidetakse otstarbetute ja loomuliku elu arengut takistavate nõudmisteta. Tööaja seaduse eelnõu aga on tulvil sellaseist ebavoorusist.

Nii nõuab seadus ületundide puhul tööandja ja tööliste vahel vormilist kokkulepet, kas käitusvanemate või, kus need puuduvad, tööliste allkirjaga. Ületundideks tuleb luba nõutada kas jaoskonna tööinspektorilt, kui ületunni-tööd kestavad ainult kolm päeva, või sotsiaalosakonna direktorilt, kui ette on näha tarvidus ületunni-töödeks üle kolme päeva. Ületunni-tööde arvestamine peab sündima sellekohases erilises, haridus- ja sotsiaalministri poolt kinnitatud vormis peetavas nõõrraamatus ja ka tööliste palgaraamatus. See on kõik säärane paberlik ja küllalt keeruline, suurt ajakulu nõudev asjaajamine, mis ei ole kuigi lugupidamisväärne meie demokraatliku korra juures. Nende ilmaaegsete formaalsete nõudmistega ei saa töösturikond küll kuidagi leppida. Küllaldane oleks ületundide suhtes tööliste suusõnaline nõusolek. Ületunnitööd tuleks võimaldada igale käitusele teatud, seaduse poolt fikseeritud tundide arvul teha luba küsimata, kui soovitakse järelevalve hõlbustamiseks, siis harilikus teadaande korras. Ületundide arvestuseks

oleks küllaldane dokument töölise palgaraamat ja käituse üldine palgaarvete raamat, kus säärane seaduse järgi peab olema. Töölise palgaraamatu ja üldise palgaarve raamatu sissekandeist võivad järelevalve ametnikud hankida kõik tarvilised andmed.

Seaduse eelnõu puhul, eriti silmas pidades ta üleliigseid nõudmisi ja formaalsusi, peaksime ütlema seaduse koostaja enda sõnadega seaduse eelnõu seletuskirjast: „kaheksatunnilise tööpäeva maksmapanek sarnasel kujul, nagu seda käesolev seadus ette näeb, oleks raske meie oludes“.

Ja edasi: „mingit mõtet pole seadust maksuma panna säärase juhtude suhtes, kus tema täitmist võimata on läbi viia, kui töötajad seda ei soovi. Kui nad aga seda soovivad, võivad nad seda teha nii kui nii, ka ilma seaduseta“ (motiivid eelnõust kodutöötajate kohta). Lisaksime juure üldises mõttes: „nende üleliigsete nõudmisteta ja puhtformaalsusteta, mida eelnõu tööandjale ette veeretab, millised on takistuseks meie tööstuse normaalseks arenguks, kuid ka tööliste midagi positiivset ei anna“.

R. Treufeldt.

Kas ikka tellimised välismaale?

Oleme mitmel puhul juhtinud tähelepanu sellele, et meie omavalitsused ja riigiasutused püüavad oma tellimised anda miskipärast välismaa ettevõttele, vaatamata sellele et meie oma tehased suudavad neid rahuldavalt täita. Praegu, millal tööstusettevõttele üldiselt on raske aeg, millal turgude leidmine meie tehaste saadustele on äärmiselt piiratud, oleks raskustest ülesaamiseks üks võimalus, et kõik suuremad tarvitajad, kelleks osutuvad ju teatavasti riigi- ja omavalitsuse asutused, oma tellimised võimalikult annaksid kodumaa tehaseile. Sellele seisukohale on asunud ka riigi majandusnõukogu, tunnistades vajaliseks, et kõik tellimised, mis võimalik täita kodumaal, antaks oma ettevõttele, et neid pidada tegevuses ka säärase tööde jaoks, milliseist välismaa tehased ei olegi sugugi huvitatud.

Nagu kuuleme, on praegu käimas äge võitlus Tallinna linna valgustuse ja veemuretsemise osakonna tellimise ümber mitmesuguste transformatorite peale, milliste valmistamist välismaa tehased, maksku mis maksab, tahavad kodumaa tehaste käest ära kiskuda. Sel puhul on kümme-kond välismaa tehast esinenud pakkumistega, samuti on pakkumisega esinenud ka üks kodumaa tehas. Kuulda saades, et linnavalitsus tahaks tellimise anda kodumaa tehasele, kui see võiks valmistada transformatorid sama hinnaga, mis kõige odavam välismaa pakkuja, pluss 15%, on mitmed välismaa firmad ühinenud kirjalikuks protestiks linnavalitsuse ees, tarvitades seejuures eesti ettevõtte kohta lubamatuid väljendusi ja üldse selles tellimiste saamise võitluses ebaõigeid võtteid. Selline võitlusviis on iseloomuline eriti praeguse majandusliku kriisi ajajärgul, millal turgude võitmise lahingus ei valita enam abinõusid, vaid minnakse välja põhimõttest, et otstarve pühendab abinõu.

Tuletame siinkohal meele, et mõned välismaa

tehaseist valmistavad väga kergekaalulisi elektrimootoreid, mis ei luba mingisugust ülekoormatust, seevastu aga on kodumaa tehase mootorid märksa raskekaalulisemad ja kannatavad seetõttu välja pikaajalise ülekoormatuse, kuna välismaa omad ülekoormatuse korral kohe läbi põlevad. Nii osutuvad meie oludes kodumaa mootorid ikkagi majanduslikult kasulikumaks kui samajõulised kerged välismaa masinad, kuigi need peaksid hinnalt olema odavamad. Me vististi ei eksi, kui oletame, et transformatoritega on lugu täiesti samasugune. Eesti vajab tugeva ehitusega masinaid ja aparate, sest nende rikete korral pole kerge leida nende asemele uusi, nagu see on võimalik välismaal.

Protestis püüavad välismaa tehased heita varju meie ettevõttele, tembeldades neid väikes- teks ja nõrgavõimelisteks. Selline taktika on enam kui võõrastust äratav.

Meie ettevõtted sel alal on nii suured kui Eesti kitsad olud seda lubavad ja võimaldavad. Nende võimed ulatuvad selleni, et nad paljugi meil tarvitatavaist masinaist suudavad valmistada ja meie kõige suuremategi elektrimasinate rikked ruttu ja korralikult parandavad, ilma et neid vaja oleks saata Berliini või Stokholmi parandusele. Juba viimane üksi õigustab nende olemasolu täieliselt. Kuid on tehniliselt ja majanduslikult võimatu säilitada tehast vaid juhuslikeks parandusteks, kuna ei saa vahepeal töölisi lasta töötada istuda. Neile tuleb kindlustada tegevus, kas kaitsetollidega või muul viisil, sest välismaa tööstus tungib peale, otsides turgu oma saadustele. Ei ole kahtlust, et kui me oma sellekohase tööstuse sulgeksime, siis välismaa suurettevõtted, kes maailma turud omavahel jagavad, ka transformatorite ja teiste elektriaparatuuride hindu Eestis tõstavad. Samuti on kindel, et samad vä-

lismaa firmad, kes nüüd protestiga esinenud, samu aparate oma kodumaal müüvad märksa kallima hinna eest kui Eestis. Ka ei oleks Eesti midagi kaotanud sellega, kui välismaa firmad oma kontorite ja agentide arvu siin vähendaksid, piirdudes vaid nende saaduste müügiga, mida me ise ei valmista. Sellest vabanenud tööjõud leiaks siis tööd oma tööstuses ja suuremalgi arvul kui see sünnib praegu.

Kuigi töötasu transformaatorite juures teeb välja võrdlemisi väikese protsendi nende hinnast, ei õigusta see veel esinema protestiga selle vastu,

et töö antaks kodumaale. Kogu meie tegevus koosneb väikeste tellimiste täitmisest. Ja neid tuleb anda oma tehaseile, et neid hoida tegevuses. Meie omad tehased maksavad peale selle riigile ja linnale suuri makse, olgu see siis kinnisvaramaksude või teiste kohustuste näol. Lõppeks tarvitavad meie tehased linna elektrienergiat mitme miljoni eest aastas, makstes energia eest kolmekordset hinda, võrreldes linna omahinnaga. See kõik kokku võttes õigustab nii riigi kui ka omavalitsuse tellimiste andmist oma ettevõttele, kuigi selle saaduste hind peaks olema pisut kõrgem kui välismaa omal.

Saksamaal selgitatakse kriisi põhjusi.

7-ks maiks avaldas Brauni komisjon, mis oli moodustatud tööta tööliste probleemi uurimiseks, teise osa oma uurimuste tulemustest.

Oma töö esimeses jaos läks komisjon täiesti vaikides mööda tööpuuduse põhjuste küsimusest. Äsja avaldatud aruandes on aga see küsimus leidnud käsitlust. Vastandiks üldisele arvamisesele, nagu põhjenezsid üldine majanduslik kriis ja tööpuudus kapitalipuudusel, leiab komisjon, et Saksamaal enesel on küllaldaselt olemas produtseerimise võimalusi, kuid on tarviline neid mobiliseerida. Kõneldes kriisi põhjustest teeb komisjoni aruanne vahet maailma kriisi, mille mõju ulatuvad ka Saksamaale, ja Saksamaa erikriisi vahel. Jõudes abinõude juure tööpuuduse vastu võitlemiseks ning ühenduses sellega kriisist väljapääsmiseks puudutab komisjon loomulikult vaid Saksamaa oma majandusliku kriisi küsimust.

Pärast sõja lõppu oli Saksamaa majandus teistest riikidest erinevas seisukorras. Enamvähem normaalseist oludest võib kõnelda ainult alates aastast 1924. Siis algas suur tõusuaeg saksa majanduses, kus väga palju välismaa kapitali Saksamaal investeeriti. Tekkis oma jõudude ülehindamine, kapital juhiti väga sageli valedele aladele, oma maksuvõimet reparatsiooni küsimuses ülehinnati. Need asjaolud olevat mõjunud nii, et esimeste maailmakriisi sümptomide ilmutamisel ning väliskapitali juurevoolu seismajäämisel kogu saksa majanduses tekkis seisukord, mida komisjon nimetab tardumuseks (Erstarrung). Sellest väljudes leiab komisjon, et abi-

nõud külmanud seisukorrast väljapääsmiseks on identsed abinõudega tööpuuduse vähendamiseks. Tuleks nimelt uut kapitali investeerida seismajäänud rahvamajanduse harudesse, mis neid uuesti elustaks. Komisjon kujutab endale seisukorda ette nii, et kapital on Saksamaal enesel olemas, kuid kapitali tööle rakendada võiks ainult siis, kui selleks antaks tuge. Selleks tõukeks või „Ankurbelung'iks“ võiks komisjoni arvamisel olla, peale mitmesuguste sisemaalise ulatusega abinõude, nagu laenuprotsendi alandamine, pantkirjalise krediidi intensiivsemaks ja odavamaks muutmine, ka veel uute väliskapitalide juuretõmbamine ja nende mahutamise rahvamajandusse, mis juba 2 aasta jooksul on täieliselt seismas.

Seda krediiti tuleks kõigepealt kasutada jõuallikate tööstuses, transpordi, põllumajanduse melioratsioonide, siis ka põllumajanduse koloniseerimise otstarbeks ning majade ehitamiseks. Investeerimine neisse rahvamajanduse aladesse peaks sündima äärmiselt ettevaatlikult ja kapital tuleks juhtida sinna, kuhu normaalseis oludes erakapital nii-kui-nii oleks läinud. Jõuallikate ehitamiseks uusi ehitusi ette võtta komisjon ei soovita, samuti ka mitte transpordi alal. Soovitatakse ainult kulunud ja mittekasutoovate ettevõtete asemele luua uued või vanu parandada.

Kokkuvõttes leiab komisjon, et kapitalirikkad maad peaksid saama aru, et kriisi tekkimise põhjuseks on rahvusvahelise kapitali ebaratsionaalne jaotus.

Oskar Öpik.

Koja Teataja kirjavahetus.

Välislepingute tempelmaksustamisest.

Küsimus: Kavatsen sõlmida lepingu välismaa firmadega meie vabrikusaaduste müügi kohta ja palun lahkesti seletada, kuidas neid lepinguid tempelmaksustada, kas täies summas või vaid pooles osas, kui kaup läheb müügile välismaale?

U. P.

Vastus: Tempelmaksuseaduse kohaselt kuuluvad Eestis sõlmitud lepingud, olgu nendes lepinguosalisteks kodumaa või välismaa firmad, ilmingimata täies ulatuses tempelmaksustamisele. Mis puutub aga lepinguisse, mis on sõlmitud välispool Eestit, siis on mõõduandvad nende kohta tempelmaksuseaduse § 2 määrused, mille järgi välispool Eestit tehtud dokumendid kuuluvad tempelmaksustamisele: a) kui nad käivad Eestis olevate või Eestisse saadetud objektide

kohta (näiteks: välismaal on sõlmitud leping Eestist kauba väljaveo kohta või välismaalt saadud arve, või välismaal on sõlmitud leping Eestisse saadetud kauba kohta); b) objektide asukohast olenemata, nii palju kui Eestis tuleb täita nende läbi teostatud toiminguid, olgugi ainult ühe lepinguosalise poolt, kusjuures seda määrust tuleb mõista nõnda, et tempelmaksustamisele viimase puhul kuulub toiming mitte tervelt, vaid selles osas, mis Eestis täidetakse.

Nagu teie küsimusest näha, kavatsete välismaa firmadega sõlmida lepinguid oma ettevõtte saaduste müümiseks Eestist välismaale; sellekohaselt tuleb teie lepingute kohta ka sel puhul, kui nad on sõlmitud välismaal, kohaldamisele tempelmaksuseaduse § 2 p. a, mille järgi teil tempelmaks tuleb katta terves ulatuses.

A.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja esimees Joakim Puhk sõitis töökongressile Genfi.

Teatavasti algas 28. mail Genfis rahvusvaheline töökongress, millest võtavad osa ka Eesti esindajad. Valitsuse poolt võtavad töökongressist osa Eesti alatine esindaja Rahvasteliidu juures hra A. Schmidt ja töökaitse ja sotsiaalkindlustuse direktor J. Sonin.

Tööandjate esindajaks kongressil on vab. val. poolt määratud Kaubandus-tööstuskoja esimees peakonsul J. Puhk ja tööliste esindajana — ametiüh. keskih. sekretär Must.

Koja esimees hra Puhk saabub välismaalt tagasi arvatavasti juuni lõpul.

Kaubandus-tööstuskoja III sektiooni täiskogu koosolekult.

11. mail s. a. pidas koja III sektiooni oma täiskogu koosolekut, kus peale koja 1931. a. aruandega seotud küsimuste kaaluti ka üldise tähtsusega seaduseelnõusid. Nii võeti vastu sooviavaldus, et uuest väljatöötamisel olevast maksustamise korra eelkavast jäetakts välja omavalitsuste seni väga laialdased

õigused kaubandusliku tegevuse korraldamiseks. Kõne all oli ka konkursi ärahoiu kokkuleppe seaduse eelnõu.

Põhimõtteliselt pooldatakse konkursi ärahoiu kokkuleppe seaduse maksmapanemist, mil on tähtsust äriettevõtete saneerimisel; ühtlasi juhitakse tähelepanu sellele, et konkursi ärahoiu kokkuleppe korraldus ise peaks teostuma minimaalsete kulude juures, vastasel korral võiks see loodetava kasu asemel tuua ainult kahju.

Edasi tehakse rida ettepanekuid ja sooviavaldusi veneaegse ärimaksuseaduse muutmise kohta. Laialdased soodustused ühistegeliste äriettevõtetele nii tulu- kui ka ärimaksu seaduses peaksid kaduma; ärikulud tuleksid äriimeestel tulumaksu arvutamisel tulumaksust maha arvata; ärimaksuseadusse soovitakse võtta üles uus paragraaf, mille alusel isikuile ja asutustele, kel lisaärimaks täiel määral tasumata enam kui möödunud kalendriaasta eest või kes valimisõiguse kaotanud, äritunnistust välja ei antaks; ühtlasi tunnistati tarviliseks muuta aktsiisi määrustikku nii, et toiduainetekauplustes õllemüük võiks leida aset ka III järgu kaubandusliku patendi alusel.

Lõppeks arutati raudteelaste tarv.-ühisuse vagun-poodide küsimust. Karula, Kaagjärve,

Valga ja Siigaste kaupmeestelt on kojale korduvalt saadetud protestkirju vagun-poodide ebaseadusliku tegevuse vastu. Otsustatakse kõige energilisemalt astuda välja erakaupmeeste huvide kaitseks vagun-poodide senise tegevuse vastu, mis maksvate seadustega ei seisa kooskõlas. Selleks peetakse möödapääsmatult vajaliseks kojalt uurida olukorda ja koguda andmeid kohtadelt.

Kaubandus-tööstuskoda ei poolda laadimis/lossimistöõde kaitsekonventsiooni ratifitseermist.

Koja laevasõidu sektsioon oma täiskogu koosolekul asus seisukohale, et Eesti ei võiks praegu mingil tingimusel nimetatud konventsiooni ratifitseerida, kuna see paneks meie kaubalaevastikule peale suured ainelised kohustused, mis praegusel majanduslikult kitsal ajal võiksid tekitada tööpuuduse suurendamist. Eesti peaks ratifitseerimisega ootama, kuni seda on teinud suuremad meririigid ja Skandinaavia maad.

Äride register aprillikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

- Gustav-Ernst Anissimov, Tallinn, V. Kalamaja 6, lihakauplus.
- Ado Anton, Viljandi, Väiketuru 1, puu-viljakauplus.
- Karbi- ja raamatuköitmistööstus „Fortuna“, Jerohom Asnovitsch, Tallinn, Uus 30.
- Siid- ja mööbliriide a.-s. Eesti Siid, Tallinn, Volta 3, juhatuse liikmed: Grigori Losovsky (ka asjaajaja-direktor), Natalia Semenova ja Aleksander Simon, põhikapital Kr. 50.000.—.
- Anette Ehrenvert'i söögisaal, Türi, Viljandi 14.
- Wulf Gelb, Tartu, Fortuna 15, lauavabrik ja kastitööstus.
- Samuel ja Joosep Goldberg, Esimene riiete puhastuse ning iluvärvimise tööstus „Ökonomia“, Tartu, Meltsiveski 26/28, täisühing, osakapital Kr. 2.000.—.
- Oskar Haidak, Tartu, Võru 106, toiduainetekauplus õlle müügiga.
- Lilly Jaanmann, Aaspere v., segakauplus.
- Mag. Harald Jauker, Jõgeva alev, Suur 6, rohu- ja värvikauplus.
- Louise Jürgenson, Tartu, Riia 19, kampsunikudumistööstus.
- Martin Kivimurd, Kõo v., segakauplus.
- Bernhard Kokla, Tartu, Tähtvere 38, toiduainete- ja piimakauplus.
- Peeter Koni, Valguta v., vürtspood.
- Marta Krieger, Taevere v., vürtspood.
- Paul Krüner, Tartu, Promenadi 8, päevapilditööstus.
- Gustav Kuusk, Narva, Paemurru 28, vürtspood.
- Herta Le Roi, Tallinn, Liivalaia 53, pagaritöökoda.
- Hans Leemet, Tallinn, Maneeži 4, liha-kauplus, prokurist Marie Melder (Mölder).
- August Lell, Tartu, Lao 5, sadulsepatööstus.
- Anna Looberg, Tallinn, S. Tartu mnt. 27, toiduainetekauplus.
- Johannes Loop, Narva, Joala 6, pruugitud grammofoniplaate äri.
- Elvine Matson, Rakvere, Turuplats 5, segakauplus.
- Hans Muggu, lina- ja viljakauplus, Tartu, Raekoja 101.
- Eduard Mühlbach, Viru-Jakobi, segakauplus.
- Rudolf Näkki, Tartu, Näituse 14, toiduainetekauplus.
- Marie Oja, Tartu, Kauba 15, jalanõudekauplus.
- Gustav Pahlberg, Tallinn, Roopa 5, ehituskaupade agentuur-komisjoniäri.
- Oskar Praks, Rannu v., tuuleveski.
- Ed. Prommer & Ko., Tallinn, Pikk 36, import-transport-agentuurkontor, täisühing, täisosanikud Edmund Prommer ja Leo Seleninoff, osakapital Kr. 10.000.—.
- Geronti Prussakov, Narva, Posti 69, toiduainetekauplus.
- Johan Puusaag, Ropka v., õllepood.
- Hugo Rahi, Kuigatsi v., segakauplus.
- Fromhold Reiljan, Valk, Vabaduse 32, toiduainetekauplus.
- Frieda Rosenvald, Tallinn, S. Pärnu mnt. 32, pruugitud mööbli kauplus.
- Aleksander Rõbakov, Nõmme, Valdeki 42, lihakauplus.
- Oskar Saarela, Tallinn, S. Tartu mnt. 3, mööblikauplus.
- Apolinarja Schesterkin, Tartu, Tähe 135, toiduainete- ja piimakauplus.
- Emilie Tschepätov, Tartu, Võru 74, toiduainete- ja piimakauplus.

40. Julius Tooding, Rápina v., segakauplus.
41. Johannes Valdson, Pangodi v., talurahvakauplus.

Registreeritud muudatused.

1. Berta Bass lõpetas Tallinnas Uus 11 asunud kübaraäri ja avas Tallinnas V. Posti 7—6 kübara- ja korsetitööstuse.
2. A.-s. „Eesti Saeveskid“ juhatus asub Tallinn, Kreutzwaldi 3—5 (enne Kinga 1—4).
3. A.-s. Eesti Tulditikumonopol, Tallinn, Valli 4, juhatasest lahkunud Jaan Margus, asemele valitud Johannes Hallmann.
4. Maksujõuetuks tunnistatud Daniel Elias (Valk, Vabaduse 34, pudukauplus). Vann. hoold. määratud vann. adv. Jüri Sassian, Võru.
5. Hans Gross avanud Pärnus, Riia 13, nahakaupluse (varem reg. Viljandis fa H. P. Gross, nahavabrik ja -kauplus).
6. S. Helgesen — Tallinna maitseainetootus üle viidud Lai 9—4 Aida tänavale 8—4, Tallinnas.
7. Vilhelm Indermitte üle viinud plisseerimistööstuse S. Roosikrantsi 15—3 Harju tänavale 32, Tallinnas.
8. M. Johanson, J. Leppik & Ko, Tallinn, Paldiski mnt. 19, kino „Ars“, täisühing, ühingust lahkunud Martin Johanson ja juure tulnud Jaan Paris, firma nimetus on edaspidi „J. Paris, J. Leppik & Ko“.
9. Maria Kiilberg lõpetas toiduainetekaupluse Poska 35 ja avas Tondi 14, Tallinn.
10. Hermann Liiver lõpetas lihakaupluse Tallinnas, V. Kalamaja 6, peab edasi kauplust S. Brookusmägi 11.
11. Sjalme Mell autokummide vulkaniseerimise tööstus üle viidud Narvast, Lai 4, Tallinna, S. Roosikrantsi 15.
12. Alma Mitt avanud Nõmmel, Aia 2, teise toiduainetekaupluse (varem reg. Jaama 9).
13. Maksujõuetuks tunnistatud Alfred Märtik, Viljandi, Lossi 21, saapakauplus, vann. hooldajaks määratud v. adv. abi Reinhold Hunt.
14. Maksujõuetuks tunnistatud o.-ü. „Naha- ja kingsepatarbed“, Tallinn, Maakri 4, vann. hooldajaks määratud v. adv. abi Nikolai Teiss.
15. Marta Neumann, segakauplus „Universal“, üle viidud S. Pärnu mnt. 133 S. Pärnu maanteele 131, Nõmmel.
16. Marie Noorkuk — Tartu Pesukoda — Tartu, Riia 2, muudetud usaldusühinguks fa Marie Noorkuk ja Ko — Tartu Pesukoda, täisosanik Marie Noorkuk, osakapital Kr. 900.—.
17. Gerda Onyx-Remmel avanud harukaupluse (toiduainetekauplus) Tallinnas, Narva mnt. 18.
18. August Pais avas Kõo vallas, Venevere külas, talurahvakaupluse (varem reg. segakauplus Võhma al., Kõo vallas).
19. C. A. Pedraudse, Tartu, Kaubahoov 13, raua- ja terasekauplus, täisühing, ühingust lahkunud täisosanik Carl-August Pedraudse, ettevõtte tegevust jätkab endise firma all Julius Möller.
20. Pärnu Linatööstuse a.-s. Pärnu, Rääma 38, põhikapital suurendatud Kr. 200.000.— Kr. 220.000.—ni.
21. Rudolf Rebane üle viinud toiduainete- ja piimakaupluse Raekoja 71 Karlova tänavale 70, Tantsus.
22. Maksujõuetuks tunnistatud Michail Robach'1, Tallinn, Laadapl. 39, valmisriietekauplus, vann. hooldajaks on määratud v. adv. abi Adolf Lauba.
23. Haim Schampal avanud veel teise rohu- ja värvikaupluse Narva, Vestervalli 2 (endine Vestervalli 15).
24. Ellinor Schiefner üle annud optikaäri ja -töökoja Arthur Schiefner'ile, kes tegeleb firma all „Optika Schiefner“, Tallinn, Pikk 31.
25. Katarina Schneider uuesti avanud toiduainetekaupluse Nõmmel, Uus 5 (varem Hiiu 4).
26. Jaska Sulger avas Sooniste vallas lihakaupluse (varem Tallinnas, Öle 31).
27. Tartumaa Pank, Tartu, lahkunud juhatase liige Johann Sikkar.
28. O. Teppor, Tallinn, Vene 1, optikaäri, muudetud täisühinguks, firma all „Teppor ja Co“, täisosanikud Osvald Teppor ja Gustav Kuddu, osakapital Kr. 3.000.—.
29. Gustav Uusjärve surma järele Tallinnas, V. Pärnu mnt. 29, asuv saapakauplus üle läinud Miili Uusjärve'le, kes peab äri endise firma all „Saapakauplus Uusjärve“.
30. Maksujõuetuks tunnistatud Mooses Weinblatt, Valk, vann. hooldajaks määratud v. adv. abi Kokk, Valgas.
31. A. E. Vindi, Paberiladu „Rápina“, Tartu, Uusturg 9, paberikauplus üle antud Andres Vind'ile, firma nimetus on „Andres Vindi paberikauplus Rápina“.

32. Vera Vöhrmann-Hill — antikvariaat üle viidud Pikalt tänavalt 31 Pikale t. 29, Tallinnas.
33. Maksujõuetuks tunnistatud Saul Ziegelmänn'i, Tallinn, vann. hooldajaks on määratud v. adv. abi Johan Geroge.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Jaan Burmeister, Pärnu, Jänesselja 3, naha- ja saapakauplused.
2. August Enno, Tartu, Kastani 123, lihakauplus.
3. Johan Ereline, Tartu, Meltsiveski 38, toiduainetekauplus.
4. August Haho, Tallinn, Kaupmehe 20, toiduainetekauplus.
5. Paul Jürgenson, Tartu, Riia 19, kudemistööstus.
6. Marie Kortlang, Tartu, Aia 4, näokattepeo kostüümide ja matuselintide väljajüürimine.
7. Eduard Langsepp, Palmse vald, Võsu, segakauplus ja pansioon.
8. Hermann Lemberg, Rakvere, Tallinna 22, rohu- ja värvikauplus.
9. „J. Massmann“ — ainuisiklik äripidaja Emilie Massmann, Nõmme, Aia 2, toiduainetekauplus.
10. Elektrotehnikabüroo ja -äri Michelson & Tulver, Tallinn, V. Karja 1.
11. Jüri Sock, Jõgeveste v., koloniaalkauplus.
12. Arnold Tauts, Tallinn, S. Tartu mnt. 27, toiduainetekauplus.
13. Anna Toover, Kaarepere v., toiduainetekauplus.
14. Madis Treumann, Nõmme, S. Pärnu 105, pagari- ja kondiitriäri.
15. Alide Truus, Ropka v., vürtsipood.
16. Mihkel Vares, Nõmme, Uus 5, toiduainetekauplus.
17. Mihkel Veldemann, Viljandi, Puiestee 5, linasaaduste puhastamine ja põllusaaduste ost-müük.
18. Karl Zimmermann, Tartu, Võru 106, toiduainete-, veini- ja õllekauplus.

Äride register aprillikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Aleksander Ammon, Tallinn, Lauulupeo 6—3, agentuur (isiklik agent).
2. Lilly Amtos, Tallinn, V. Pärnu mnt. 32, moeäri.
3. Noson Beltschikov, kosmeetika- ja parfümeeri tööstus „Nobel“, Tartu, Raekoja 27.
4. Naum Bobkovitsch, Tallinn, Narva mnt. 19, veevärgi- ja lukusepatöökoda.
5. Carl Ern, Tallinn, Pikk 55, metallsaaduste ja tehnikakaupade müük.
6. Elfriede Franz, Tallinn, Koidu 9, toiduainetekauplus.
7. Minna Hanson, Tallinn, Peeter Süda 18, koloniaalkauplus.
8. Marie Hendrikson, Uulu v., kaupapood.
9. Joseph Hirschhorn, Tallinn, Pikk 25, jalanõudekauplus (saapavabrik „Bata“ ainuesindaja).
10. Alma Ilinski, Kohtla vald, toiduainetekauplus.
11. Leena Jakobson, Tallinn, V. Viru 6, mööblitööstus; prokurist Anton Jakobson.
12. Johannes Jantson, Viljandi, Lossi 19, moeäri.
13. Fridolf August Jürgenson, Tallinn, Ööpiku 15, toiduainetekauplus.
14. Salmé Karin, Põltsamaa, Jõgeva mnt. 26, toiduainetekauplus.
15. Gustav Kemm, Tallinn, Meripuiestee 6, jalgrataste väljajüürimine.
16. Adele Kirs, Tallinn, Narva mnt. 21, puuviljakauplus.
17. N. H. Kodassov & Poeg, Tartu, Riia 43, portselaan-, kivi- ja klaasnõude ning lampide äri; täisühing, täisosanikud Nikolai Gabrieli p. Kodassov, Helene Kodassov ja Nikolai Nikolai p. Kodassov, osakapital Kr. 6.000.—
18. Elisabeth Kruschka, Tartu, Tähe 63, pagari-kondiitritöötuba ja -äri.
19. Optikaäri Gustav Kuddu, Tallinn, Vene 1.
20. Anna Kuhlbusch, Loodi v., toiduainetekauplus.
21. Juuli Kuuda, Tallinn, Mardi 14, toiduainetekauplus.
22. Villem Künnap, Krüüdneri v., vürtsikauplus.

23. Peeter Künnapuu, Tallinn, Niine 3, toiduainetekauplus.
24. Marie Künstler, Tallinn, Lembitu 18, lihakauplus.
25. August Lall, Tallinn, Narva mnt. 13, puuviljakauplus.
26. Eduard Loop, Tallinn, Graniidi 29, liha-
kauplus.
27. August Lüüs, Tartu, Maarjamõisa 38, toiduainetekauplus.
28. Aleksander Mikk, Kuigatsi v., Puka alevik, talurahvakauplus.
29. Naiskodukaitse Järva Ringkonna Paide jaoskond, Paide, Parnu 49/51, einelaud; juhatusel liikmed Olga Laube, Armilde Summer, Hilda Vaus, Ilse Treumann ja Helmi Ringenberg.
30. Jaan Orav, Tallinn, Endla 15, toiduainetekauplus.
31. Burchard Paap, Kapu v., Koeru alevik, õllekauplus ja valmisriieteäri.
32. Tisleritöökoda Mihkel Pallmann, Narva, Vestervalli ja Tuleviku 1/4.
33. Jahu- ja villatööstus K. Palm ja G. Aavik, Saare v., täisühing, täisosanikud Karl Palm ja Georg Aavik, osakapital Kr. 12.000.—.
34. Selma Parts, Tartu, Pargi 17, toiduainetekauplus.
35. Jakob Pärilin, Laius-Tähkvere v., metallitööstus.
36. Viida Pääbo-Juse, Tallinn, Sõja 22—2, kudumistööstus.
37. Kaubandusühing „Põllumees“ H. Valma ja J. Tomasson, Tallinn, Paldiski mnt. 37, raud-, teras- ja majandustarbed ning ehitustarbed; täisühing, täisosanikud Hugo Valma ja Johannes Tomasson, osakapital Kr. 2.000.—.
38. Anette Reha, Soola 24, toiduainetekauplus.
39. August Remme, Tallinn, Tarabella 14, toiduainetekauplus.
40. Aleksander Roosimann, Tallinn, Vabriku 46, puutööstus.
41. Leena Sarapik, Tallinn, Olga 5, kala-
kauplus.
42. Alla Selge, Pärnu, Karuselli 41, toiduainetekauplus.
43. Jaan Simm, Küti v., juustutööstus.
44. Feige Slatkin, Tartu, Aleksandri 20, raamatuköitmis- ja lineerimistööstus.
45. Marie Tamp, teemaja „Priatelj“, Tallinn, Estonia p. 27; prokurist Heinrich Saarik.
46. Theodor Teichmann, Tallinn, Imanta 7, toiduainetekauplus.
47. Johanna Tinitš, Tallinn, Tatari 4, moeäri.
48. August Tohv, V. Vändra v., saeveski.
49. Eduard Täkker, metallitööstus „Leek“, Tartu, Gildi 7.
50. Alma Uluots, Jõhvi, Narva mnt. 34, toiduainetekauplus.
51. Aleksei Valpert, Tallinn, Tehnika 7, toiduainetekauplus.
52. Liisa Valsberg, Tallinn, Liivalaia 47, kübarakauplus.
53. Milande Veidenbaum, Väinjärve v., Koeru alevik, pagariäri.
54. Moeari Juuli Viidermann, Tallinn, S. Karja 19, osakond Kinga 3.
55. Amalie Viilo, Pala v., laua- ja sindil-
lõikus.
56. Johannes Vöörmann, Tallinn, S. Tartu mnt. 3, mööblikauplus.

Registreeritud muudatused:

- Eesti mineraalõlide tööstus „Estonafta“, mag. Fr. Kurrot ja Ko, Tallinn, Vene 8, lahkunud täisosanik Jakob Halbreich.
- Eesti Paberi a.-s., Tallinn, Lai tän. 11, juhatusel lahkunud Alfred Gnadebergi asemele valitud Valter Bresinsky.
- Markus Fürst avanud Viljandis, Lossi 31, klaasi-, fajansi- ja majatarvete kaupluse (varem registr. Viljandis pudu- ja terasekauplus).
- Liisi Holm üle viinud toiduainetekaupluse Pärnus Jannseni tänavalt 22 Jänesselja tänavale 18.
- Ida Johanson jätkab äritegevust (toiduainetekauplus) Nõmmel, Voolu 20 (varem Voolu 2).
- Peeter Kabul üle viinud segakaupluse Penuja vallast Laatre valda.
- Arved Karoles lõpetas toiduainetekaupluse Tartus, Vladimiri 3, ja avas pruugitud asjade kaupluse Kalaturu 5.
- Anna Kirt üle viinud toiduainetekaupluse Tallinnas Kuke tänavalt 11 Kalju 5.
- Bernhard Kokla üle viinud toiduainete- ja piimakaupluse Tartus Tähtvere tänavalt 38 Raekoja 14.
- Minna Käpa üle viinud rohu- ja värvi-
kaupluse Tartus Raekoja tänavalt 17 Raekoja 19.
- A.-s. C. F. Leihberg, Jõgeva, põhikapital suurendatud Kr. 50.000.— Kr. 125.000.—.

12. A.-s. Lignummi Tehased, Tallinn, Telliskivi 61, lahkunud juhatuse liige Carl Tamberg.
13. Johannes Mäepea üle annud pudu- ja riidekaupluse, Tallinn, Falkpargi 12, Linda Mäepea'le, kes tegutseb firma all L. Mäepea.
14. August Narusbeki üle viinud vanakraamikaupluse Tartus, Kalaturu tänavalt 6 Kalaturu 5.
15. Maksujõuetuks tunnistatud Johann Pabsttel (Puka alevik, segakauplus), vann. hooldajaks määratud v. adv. R. Martinov.
16. O.-ü. Paide Telliskivivabrik maksujõuetuks tunnistatud, vann. hooldajaks määratud v. adv. abi Konstantin Starkov.
17. Paul Pärtin üle viinud toiduainetekaupluse Tartus Pärna tän. 13 Kivi tänavale 58.
18. Julius Pöld avanud Piirsalu vallas saeveski (varem reg. Tallinnas, Vaksali p. 16, põletispuude müük).
19. Maksujõuetuks tunn. a.-s. „Räpina Paberivabrik“ vannutatud hooldajaks määratud R. Tarrask (Tartu, Vana 7).
20. Eduard Rätsep avanud veel neljanda toiduainetekaupluse Tallinnas, K. Kalamaja 8.
21. Frieda Sandati toiduainetekauplus üle viidud Tallinnas U. Tatari tänavalt 6 V. Liiva 10.
22. Karl Siimann uuesti äritegevust alanud avades Tallinnas, Ballasti 12, toiduainetekaupluse.
23. Tallinna Aktsiapank, Tallinn, Vene 8, juhatusest lahkunud Hirsch Abramski, asemele valitud Ludvig Selke.
24. A.-s. Tallinna Liimi & Kunstväetise Tehas, end. Tofer, Tallinn, S. Karja 18, prokuura antud Heimar Jõers'ile.
25. Väandra Klaasivabrik M. Graubner, o.-ü., Väandra, likvideerimisele asunud, likv.-komisjoni liikmed Karl Graubner, Alexander Riesenkauff ja Leo Gabler (likv.-kom. asukoht Tallinn, Scheel & Ko ruumes).
5. Johannes Ikmet, Tallinn, Lembitu t. 18, lihakauplus.
6. Mihkel Ild, Pärnu, Jänesselja 3, kingsepatööstus.
7. Meeta Juhkam, Pärnu, Riia 13, naha-kauplus.
8. Heinrich Juksaar, Tallinn, Kollane 8, toiduainetekauplus.
9. Anna Kivimägi, Tallinn, Koidu 9, toiduainetekauplus.
10. Villem Klemm, Tallinn, Tarabella 14, toiduainetekauplus.
11. Sinaida Labetskaja, Tartu, Lossi 9, toiduainetekauplus.
12. Vassili Metsniit, Tallinn, Oöpiku 15, toiduainetekauplus.
13. Elfriede Michelson, Tallinn, Tehnika 1, pesu-, pudu- ja kirjutusmaterjaalikauplus.
14. Valter Mira, Viljandi, Lossi 19, kella- ja optikaäri.
15. Elfriede Ney, Tallinn, Niine 3, toiduainetekauplus.
16. Elisabeth Nigol, Türi, Viljandi 4, söögi-saal.
17. Sale Oja, Sootaga v., piima- ja juustu-tööstus.
18. Adolf Pael „Radio“, Valga, Kesk 12, elektrimaterjaali-, raadio- ja jalgrataste äri.
19. Salme Piir, Suure-Jaani, Pärnu 1-a, pudukauplus.
20. Oskar Saarela, Tallinn, S. Tartu mnt. 3, mööblikauplus.
21. Muusikariistade äri „Harmonia“ Else Sachker, Tallinn, Müürivahe 16.
22. Gustav Sass, Järve v., kartulite ülesostmine ja müük.
23. Anette Sauenberg, Tallinn, Imanta 7, toiduainetekauplus.
24. Maria Schmidt, Tallinn, Graniidi 29, lihakauplus.
25. Ida Siim, Pärnu, Jänesselja 15, toiduainetekauplus.
26. Herbert Steding „Kesk“ rohu- ja värvikauplus, Viljandi, Lossi ja Tartu tän. nurgal 14/20.
27. Teppor & Co, Tallinn, Vene 1, optikaäri.
28. Vladimir Tschernovitsky, Märjamaa v., talurahvakauplus.
29. Jaan Varres, Tallinn, Narva mnt. 18, toiduainete- ja koloniaalkauplus.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Eduard Aunapuu, Tallinn, Raekoja 12, pudukauplus.
2. Sinaida Drosdov, Tartu, Tähe 63, pagari- ja kondiitritööstus ja -äri.
3. Jaan Evert, Viljandi, Pärnu mnt. 17, toiduainetekauplus.
4. Reinhold Hansen, Tallinn, Lasnamäe 16, toiduainetekauplus.

Äride register maikuu esimesel poolal.

Registreeritud firmad:

1. Marta Blumberg, Tallinn, Koidu t. 17, lihakauplus.
2. Salme Ehavald, Tallinn, Oskari 32, toiduainetekauplus.
3. Evald Eller, Pärnu, Vilmsi t. 7, raadio- ja vesivarustuse tarbed.
4. Reklaambüroo „Ala“ Karl Florell, Tallinn, Niguliste t. 20.
5. Klariissa Füttermann, Tallinn, Falkpargi t. 5, lihakauplus.
6. Eesti Nööbitööstus „Mercur“ Isak Fürst, Tallinn, Narva mnt. 43, prokurist Abram Fürst.
7. Aleksander Habe, Tallinn, Lutri t. 38, toiduainetekauplus.
8. August Haidak'i mehhaanika-, sepa- ja katelsepatööstus, Narva, Eha t. 6.
9. Alfred Hergauk, Tallinn, Uus-Maailma t. 5, lihakauplus.
10. Metsaäri Alfred Jakobson, Tallinn, V. Pärnu mnt. 24, prokurist Helmi Jakobson.
11. Anna Jofan, Tallinn, V. Karja t. 1 k. 1, kübaratööstus.
12. Elise Jürgenson, Tartu, Peetri t. 50, piimakauplus.
13. Jaan Kaal, Tallinn, Liivamäe 26, toiduainetekauplus.
14. Friedrich Kaasik, Tallinn, Toom-Kuninga t. 30, toiduainete- ja delikatesskauplus.
15. Voldemar Kallas, Petseri, Kivi t. 28, ehitustööd.
16. Kaubandus-tööstusaktsiaselts „Kaubamaja Mars“, Tallinn, Harju t. 23, elektri- ja muude tehniliste kaupadega kauplemine ja elektrotehniliste tööde tegemine; juhatuse liikmed: Jaan Kallas, Eduard Krik ja Felix Valdmann, kes on ka asjaajaja direktor; põhikapital Kr. 50.000.—
17. Helene Keltser, Tallinn, Posti t. 3, kübaratööstus.
18. Reinhold Kheil, Tartu, Roosi t. 19, vürtsipood.
19. August Klein, Tallinn, Kodu t. 7, toiduainetekauplus.
20. Alfred Kristjansen, Küti v., Viru-Jaagupi, pagariäri.
21. Leonid Kukk, Pärnu, Suur-Kuke t. 36, toiduainetekauplus.
22. Arnold Laar, Vastse-Kuuste v., sindli- ja laualõiklus.
23. Vastseliina apteek ja rohukauplus Mag. Harri Maddisson, Vastseliina al.
24. Julianna Miekkin, Tartu, Aia t. 4, näokatte-kostüümide ja matuselintide väljamüümimine.
25. Alma Mulkson, Tartu, Raekoja t. 14, puduäri.
26. Konstantin Muraschkin, Tartu, Elisabethi t. 25, toiduainetekauplus.
27. Osaihisus Naha-, Hobuseriistade-, Raua- ja Saapakauplus, Tallinn, juhatuse liikmed: Juhan Kalm, Eduard Võsar (ühtlasi asjaajaja-direktor) ja P. Kurvits, põhikapital Kr. 50.000.—
28. Kristjan Penjam, Taali v., metsatööstus.
29. Eduard Pihlak, Viljandi, Lossi t. 24, kullasepaäri.
30. Marie Pihlakas, Tapa, Ambla mnt. 11, toiduainetekauplus.
31. Eduard Pless, Tapa, Apteegi t. 11, toiduainetekauplus.
32. Elisabeth Reinart, Tallinn, Härjapea 28, toiduainetekauplus.
33. Hilda Riimann, Tallinn, Uus-Kalamaja 11, pudukauplus.
34. Jüri Saaliste, Nõmme, Tamme t. 10, lihakauplus.
35. Alfred Sahkenberg, Tallinn, Lembitu t. 18, liha- ja vorstikauplus.
36. Majandustarvete tööstus „Labor“, V. Semmel, J. & H. Krusberg, Tallinn, Polgu 16. Täisühing, osakapital Kr. 500.—, täisosanikud: Viktor Semmel, John Krusberg ja Harald Krusberg.
37. Anna Sotnik, Tartu Lembitu t. 9, toiduainete- ja piimapood.
38. Georg E. Tennyson, Tallinn, Toompuiestee 10, kaubanduskontor, esindused, prokurist Boris Sablovsky.
39. Tallinna Kivitrükikoda R. Tohver ja Ko., Tallinn, täisühing, osakapital Kr. 20.000.—, täisosanikud: Oskar Lemm, Bernhard Abrams, Harald Normak ja Robert Tohver.
40. Hugo Toming, Ahja v., toiduainetekauplus.
41. Anna Valgerist, Tartu, Raatuse t. 92, piimapood ja toiduainetekauplus.
42. Johann Vannas, Tapa, Pikk t. 22, Tutletõrje Kodu restoraan.
43. Nikolai Veide, Tartu, toiduainete- ja piimakauplus.
44. Hermann Veldemann, Viljandi, Vaksali t. 34, toiduainetekauplus.
45. Virumaa Aednikkude Selts, Rakvere, Lembitu t. 4, seemne- ja aiaviiljakauplus, juhatuse liikmed Mihkel Leemets,

Richard Vendt, Villem Leemets, Johannes Arro ja Liisa Eigi.

40. Moe- ja pudukauplus „Old England“, Hirsch Zivjan, Tallinn, Pikk t. 3.

Registreeritud muudatused:

1. Aleksander Altof pagariäri Paides lõpetanud ja avanud segakaupluse Mäo vallas.
2. Magnus Baumann, Tallinn, S. Pärnu mnt. 16, saapakaupluse üle viinud S. Pärnu mnt. 8.
3. Ida Bombas, Tallinn, Müürivahe 9, jätkab oma endises toiduainetekaupluses äritegevust.
4. Kinnitus Aktsia Selts „Hansa“, Tallinn, S. Karja t. 7, juhatuse koosseis kahe liikme võrra täiendatud, kelledeks valiti Eduard Aule ja Armin Matto.
5. Tubakatööstuse O.-ü. „Havanna“, Tallinn, Pirita tee 6-b, juhatuse koosseis vähendatud ühe liikme võrra Gotlieb Berendseni lahkmisega.
6. Arthur Carm Herodes, Tallinn, Uus t. 3 asunud tapeedi- ja parketiäri üle viidud Vana Viru tänavale 3.
7. Herbert Hints, Pärnu, Jänesselja t. 14 avanud toiduainetekaupluse. Varem Jänesselja t. 15 registreeritud äri lõpetatud.
8. Leena Jakobson, Tallinn, Vana Viru t. 6 asunud mööblitööstus üle viidud Kompassi tänavale 14.
9. Olga Jantra, Tartu, Riia t. 10 asunud kübara- ja pudukauplus üle viidud Söögituru tänavale 1.
10. Johannes Jussi, Tallinn, Lutri tän. 5, jätkab äritegevust toiduainetekaupluse avamisega endises kohas.
11. Paul Jürgensoni surma järele toiduainetekauplus, mis asus Tartus, Riia t. 19, üle läinud Louise Jürgensonile, kes kaupleb firma all Louise Jürgenson.
12. Faustine Kink, Tallinn, Uue-Maailma t. 7 asunud toiduainetekauplus üle toodud Tehnika tänavale 14.
13. H. Kraack & Ko., Tallinn, Viru t. 4, kaubandus- ja komisjonikontor üle toodud Suur Roosikrantsi tänavale 15.
14. Artur Koppel, Haapsalu, Viidemanni t. 12, avanud veel ühe pagariäri, varem registreeritud Karja t. 18.
15. Helmi Kuisk jätkab äritegevust Tallinnas, Maakri t. 6, mocäri avamisega.
16. Vulf Kveit, Tallinn, V. Tartu mnt. 29, äriala täiendatud karbitööstuse avamisega (varem registreeritud naha-agentuur-komisjonjäri).
17. Bernhard Küpker, Tallinn, Lembitu t. 7-b — 2, Deutsche Treuhand-Aktiengesellschaft für Warenverkehr Berlin esindaja, kontor üle viidud Toompuistesteele 10.
18. Leopold Liivar, Tallinn, Telliskivi t. 1, teatab äritegevuse jätkamist leivatööstuse avamisega firma all: L. V. Liivar (varem reg. S. Juhkentali t. 40).
19. Mikkel Lindeberg, Põltsamaa, Jõgeva mnt. 24, äriala täiendatud saapakaupluse avamisega (varem registr. kingsepatööstus) ja firma asukoht üle viidud Jõgeva maanteele 15.
20. August Lõhmus, kohvi- ja siguritööstus „Melange“, Tartu, Lao t. 2, üle viidud Aia tänavale 32.
21. Johannes Matverk, Tallinn, Luha t. 11, toiduainetekauplus üle viidud Uus Tatari tänavale 28.
22. Leena Muck, Tartu, Aleksandri t. 1, äriala täiendatud kübaratööstuse avamisega (varem reg. kübarakauplus).
23. Jaan Offril, Narva, Tallinna mnt. 15, avanud veel leivatööstuse (varem reg. toiduainetekauplus) ja Surnuaia t. 4 aiatööstuse.
24. Hilda Oras, Tallinn, Magasini t. 6, avanud lihakaupluse. Varem registreeritud toiduainetekauplus Tähe t. 5 lõpetatud.
25. Voldemar Pichelstein, Tallinn, V. Posti t. 3 asunud pudukauplus üle toodud Pikk t. 12.
26. Aktsia Selts A. Reier & Ko, Tallinn, Pirita tee 6-b, juhatusest lahkunud Gotlieb Berendseni asemele valitud Konrad Mauritz.
27. Eduard Rätsep, Tallinn, toiduainetekauplus, mis asus Härjapea t. 28, lõpetatud, teised V. Kalamaja 26, K. Kalamaja 8 ja Oskari 38 püsivad edasi.
28. H. & H. Schein, Tallinn, Vilmsi t. 6, toornahkade äri, täisühing, täisosanikudf Harry Schein ja Hertsel Schein, osakapital Kr. 5.000.—
29. The Shell Company of Estonia Ltd, Tallinn, Narva mnt. 10, Eestis tegutsemiseks määratud kapital suurendatud 5.000 ingl. naelast 15.000-ni.
30. Ado Tõllasepp, Viljandi, Lossi t. 25, raamatu- ja kirjutusmaterjaalikaupluse üle annud Daniel Siilatsile ühes firma „Ado Tõllasepp“ tarvitamise õigusega.
31. August Siirak, Tartu, Meltsiveski t. 38, avanud toiduainetekaupluse (varem reg. toiduainetekaupluse Raekoja t. 85 lõpetanud).

32. A./S. „Talur“, Tallinn, likvideerimisele asunud, likvideerimiskomisjoni liikmed: Harald Normak, Johannes Hõbeda ja Alfred Saarfeld, asukoht Lai t. 39/41.
33. Tartu Telefoni Vabrik A./S., Tartu, Puiestee t. 9—11, juhatusel liige Peeter Juck lahkunud, kelle asemele valiti dr. Martin Villberg.
34. A./S. Th. Tedderson & Ko, Tartu, likvideerimisele asunud; likvideerimiskomisjoni liikmed: Theodor Tedderson, Oskar Tedderson ja Johannes Jostoff, asukoht Tartu, Riia t. 8.
35. Helene Tenneberg, Tallinn, Narva mnt. 35—5 asunud õmblustöökoda üle viidud Narva maanteele 30—2.
36. Alide Zirk, Tartu, Soola t. 24 asunud toiduainetekauplus üle viidud Lootuse t. 10.
11. Leonhard Kahl, Tallinn, Aia t. 4, graafiline kunstiasutus.
12. Amalie Kiisvek, Tartu, Näituse t. 14, toiduainetekauplus.
13. Kaubamaja „Mars“ E. Krik ja J. Kallas, Tallinn, Harju t. 23, elektritarbeasjade kauplus aktsiaseltsiks muutmise tõttu tegevuse lõpetanud.
14. August Kriisk, Tartu, Tähe t. 44, piima- ja toiduainetekauplus.
15. Villem Kuulbach, Salla v., riigi viina kauplus.
16. Marie Künstler, Tallinn, Lembitu t. 18, lihakauplus.
17. Elmar Leppik, Nõmme, S. Pärnu mnt. 111, lihakauplus.
18. Andrei Luts, Tallinn, Endla t. 44, toiduainetekauplus.
19. Anna Lõhmus, Viljandi, Lossi t. 12, muusika-, nootide ja spordiriistade kauplus.
20. Evald Maasik, Kuremaa v., segakauplus.
21. Johannes Meller, Tallinn, Uus-Kalamaja t. 11, pudukauplus.
22. Marie Mühlberg, Pärnu, Suur-Kuke t. 36, toiduainetekauplus.
23. Elfriede Neppo-Toming, Jõgeva, toiduainetekauplus.
24. Adalbert Oberleitner, Tartu, Suurturg 5, elektrotehnikaäri.
25. Matilde Org, Tallinn, Müürivahe t. 9, toiduainetekauplus.
26. Juhan Pabstel, Puka al., segakauplus.
27. Hilda Simson, Tallinn, Tatari t. 4, moeäri.
28. Maali Tubro ja Marie Tamlak, Tallinn, Vaksali p. 10, toiduainetekauplus.
29. Rudolf Uus, Tartu, Elisabeti t. 25, toiduainetekauplus.
30. Marie Utmann, Tallinn, Olga t. 5, kala- ja toiduainetekauplus.
31. Reinhold Viidermann, Tallinn, Suur-Karja t. 19, moeäri.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

- Marie Allas, Rakvere, Karja t. 15, toiduainetekauplus.
- Amanda Anniko, Tallinn, Kodu t. 7, toiduainetekauplus.
- Movscha Asnovitsch, Tallinn, Uus t. 30 (varem Lai 32), raamatuköitmis- ja karbitööstus.
- Alma Dröner, Tallinn, Liivamäe 26, toiduainetekauplus.
- Johan Espar, Tallinn, Vaksali p. 18, metsatööstus.
- Rosalie Grigorjev, Tallinn, Oskari 32, toiduainete- ja piimakauplus.
- Ado Hasenbusch, Tallinn, Laadaplats 178, nahakauplus.
- Rudolf Hellsing, Viljandi, Lossi t. 24, kullasepaäri.
- Jaani Hintser, Tartu, Roosi t. 19, vürtsipood.
- Kati Johanson, Viljandi, Lossi t. 23, moeäri.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisaade nr. nr.	Elukoht
Laupmann, Mart ja tema abikaasa Marie, sünd. Nõmberg	20. II 31.	Nr. 24. 24. III 31.	Harjum., Raasiku v.
Mölder, Hans ja tema abikaasa Marie, sünd. Leemet	14. I 31.	„	1) Tall., S. Tartu m. 69—2. 2) „ S. Juhkent. 27—6.
Jakobson, Jüri Kaarli p. ja tema abikaasa Amalie Jaani t.	5. I 31.	„	Elistvere vald.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
K a a s i k, Gustav Jaani p. ja tema abikaasa Helmi-Rosalie Mihkli t., sünd. Raudsepp . . .	22. XI 30.	Nr. 24. 24. III 31.	Tartu, Linda 18.
K a n n e l, Vidrik Jaani p. ja tema abikaasa Emilie Jaani t	1. X 30.	"	Võrum., Orava vald.
R o s e n b l a t, August ja tema abikaasa Alide, sünd. Leinberg	18. VII 30.	"	Järvamaa, Esna vald.
K r u u p, Gustav ja tema abikaasa Leena, sünd. Ploom	4. XII 30.	"	Virumaa, Aaspere v.
S a a r, Johan ja tema abikaasa Marie	6. XI 30.	"	" Salla v.
V i k a t, Karl ja tema abikaasa Liisa, sünd. Maa-sikamäe	28. II 31.	Nr. 26. 31. III 31.	Harjum., Raasiku v.
D r o m m e t e r, Aleksander ja tema abikaasa Ella, sünd. Ramsu	21. II 31.	"	Tallinn, Rütüli 2—4.
P e l t z e r, Johannes-Napoleon-Eduard ja tema abikaasa Sophie, sünd. Seitz	1. XI 30.	"	Hiiu-Kärdla.
B r a n d m a n n, August Mardi p. ja tema abikaasa Anna Jüri t., sünd. Puskar	28. II 31.	"	Tallinn, V. Tartu mnt. 6.
V a k k e r, Jaan ja tema abikaasa Antonie	"	"	Harjum. Riisipere v.
L a i d i n, Maks ja tema abikaasa Anna	"	"	Tallinn, Kopli t. 78.
S p r i i t, Hermann Villemi p. ja tema abikaasa Magda, Johannese t., sünd. Veksberg	26. I 31.	"	Kärdla alev.
R o s e n b u s c h, Johannes Priidiku p. ja tema abikaasa Liisa Gustavi t., sünd. Silbernagel	28. II 31.	"	Kures., Kubermangu 26.
Z e i s i g, Gustav Liisa p. ja tema abikaasa Linda-Helene-Rosalie Kristjani t., sünd. Peedo	11. XII 30.	"	Tartum., Raadi v.
L a m p m a n n, Johannes Andrese p. ja tema abikaasa Ella Johani t., sünd. Blaubrik	13. I 31.	"	" Hellenurme v.
T r e i m a n n, Karl Peetri p. ja tema abikaasa Liine Mihkli t., sünd. Pett	12. XII 30.	"	" Uderna v.
S u l t s, Hendrik Matsi p. ja tema abikaasa Juulie Jaani t., sünd. Kaarna	28. XI 30.	"	" Uderna v.
K ä r m a s, Jaan Matsi p. ja tema abikaasa Anna Jaani t., sünd. Kelt	3. X 30.	"	" Hellenurme v.
K r e s s, Aleksander ja tema abikaasa Ilse	28. I 31.	"	Narva, Suur t. o/m.
A n d r e s o n, Johannes Mihkli p. ja tema abikaasa Liina-Elisabeth, sünd. Lõhmus	23. I 31.	"	Järvamaa, Koigi v.
E p l i k, Vladimir ja tema abikaasa Elisabet	28. II 31.	Nr. 28. 10. IV 31.	Tall., Falkpargi 29.
M e i k m a n n, Gustav ja tema abikaasa Elfriede R o o p b e r g, Jüri ja tema abikaasa Leontine-Helene Kaarmann, sünd. Markus	7. III 31.	"	" Girgensoni 6—11.
P i i k, Jaan Jüri p. ja tema abikaasa Leontine Johannese t., sünd. Virnoff	"	"	" S. Juhkent. 34.
B e r g m a n n, Ernst ja tema abikaasa Julje	14. III 31.	"	Hiiu., Emmaste as. Nõmme, Maleva t. 3.
P o r n, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Pauline Villemi t., sünd. Rebas	"	"	1) Haapsalu, vangla. 2) Taebla v. Eistre-Jaanit.
B l a t t, Georg Gustavi p. ja tema abikaasa Anna Johani t., sünd. Lõhmus	"	"	Kures., U. Roomasaare 4.
A n t s o v, Karl ja tema abikaasa Adele	"	"	Nõmme, Piirmanni 10.
E p s t e i n, Mooses ja B o r o v i k, Rebekka	"	"	1) Tall., Narva m. 23—3. 2) " Lai t. 38

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Scheer, Leo Samueli p. ja tema abikaasa Beila Meieri t., sünd. Epstein	21. III 31.	Nr. 23. 10. IV 31.	Tallinn, Köhleri 12—10.
Oja, Oskar Augusti p. ja tema abikaasa Linda-Helene Danieli t.	13. X 30.	„	Antsla al.
Kukk, August Hendriku p. ja tema abikaasa Adele Jakobi t.	7. I 31.	„	Tartum, Kavastu v.
Näks, Hendrik Jaani p. ja tema abikaasa Elise Gustavi t., sünd. Ennukson	29. I 31.	„	„ Tammistu v.
Porgasaar, Karl Tõnu p. ja tema abikaasa Hilda, Augusti t.	24. I 31.	Nr. 29. 13. IV 31.	„ Puurmanni v.
Tammist, August Hansu p. ja tema abikaasa Alma Hansu t.	6. II 31.	Nr. 31. 21. IV 31.	Viljandi, Tartu t. 48-a.
Loim, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Anna Peedi t., sünd. Ehrenpreis	„	„	—
Kuhkmann, Jüri Mihkli p. ja Jakobi, Anna Jaani t.	11. X 31.	„	„
Siiim, August Jüri p. ja tema abikaasa Anna Johani, sünd. Sander	15. XI 31.	„	Pajusi v., Muddama t.
Hanschmidt, Tõnis Jüri p. ja tema abikaasa Marie Jüri t., sünd. Kõst	29. XII 31	„	Viljandim., S. Jaani al.
Kiilas, Jaan Johannese p. ja Suominen, Olga-Saima	„	„	Pärnu, Riia t. 39.
Blokmann, Peet Jaani p. ja Rähm, Marta Jaagu t.	„	„	Viljandim., Vastemõisa v.
Kurm, Hendrik Jaagu p. ja tema abikaasa Liidia Peetri t.	„	„	Pärnum., Pati v.
Muda, Eduard Peetri p. ja tema abikaasa Nadesda Hindreku t., sünd. Kallas	10. I 31.	Nr. 34. 30. IV 31.	Hiiumaal, Kõrgesaareval.
Laks, Albert ja tema abikaasa Minna	21. III 31.	„	Tallinn, Võrgu t. 3.
Liinat, Hans Ado p. ja tema abikaasa Alma Jaani t., sünd. Enne	28. III 31.	„	Vigala v., Kesu k.
Bergmann, Jaan Mihkli p. ja tema abikaasa Miina Antoni t., sünd. Toonberg	„	„	Kirbla v., Laiküla as.
Pallas, Otto Otto p. ja tema abikaasa Marie Tõnise t.	„	„	Tallinn, Maakri t. 6.
Selgal, Jakob ja tema abikaasa Marie Tõnise t. Treiburg, Jakob Antoni p. ja tema abikaasa Antonina Grigori t.	„	„	Lihula alev.
Järva, Gustav Anna p. ja tema abikaasa Leena Mihkli t., sünd. Krumholts	„	„	Tall., U. Sadama 11—6.
Truus, Harry ja tema abikaasa Klara	„	„	Hiium., Vaeküla asund.
Vihul, Gustav Jaani p. ja tema abikaasa Erika-Margarethe, sünd. Veinberg	31. III 31.	„	Nõmme, Maleva 3.
Kronström, Eduard ja tema abikaasa Miina, sünd. Sandström	„	„	Rae v., Evardi t.
Lintrop, Herbert Jaani p ja tema abikaasa Klaara Jaani t., sünd Ney	28. III 31.	„	Harjum., Kolga v.
Zupsmann, Voldemar Daneeli p. ja tema abikaasa Magdaleena Karli t., sünd. Jakobson	27. I 31.	„	Lihula v., Lihula as.
Stalfeldt, August Matsi p. ja tema abikaasa Linda Jakobi t.	9. XII 30.	„	Tartu, Narva t. 40.
		„	Võrum. V. Roosa v.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Klantsikov, Elmar Aleksandri p. ja tema abikaasa Salme-Adele	20 XI 30.	Nr. 34. 30. IV 31.	Võrum., Toolama vald.
Puna, Johannes Mihkli p. ja tema abikaasa Leena Tõnise t, sünd. Potter	15. IX 30.	"	" Kõlleste vald.
Joosep, August Johani p. ja Piir, Salme-Margarethe Mardi t.	7. II 31.	"	Tartu, Tiigi 1/—2.
Hanschmidt, Johannes Hansu p. ja tema abikaasa Maria Eliase t, sünd. Veljaminov	10. II 31.	"	" Aia t. 76.
Kool, Hugo Jaani p. ja tema abikaasa Ida Mihkli t, sünd. Rästa	4. I 31.	"	" Roosi t. 24.
Mändik, Albert Hugo p. ja Rutopõld, Leida-Helene Gustavi t.	23. XII 30.	"	" Puiestee t. 72.
Vesi, Karl Jüri p. ja tema abikaasa Johanna-Elsbet Jaani t.	4. VIII 30.	"	Võrum., Erastvere v.
Kiisheid, Jaan Hindriku p. ja tema abikaasa Emilie Peetri t, sünd. Holsting	22. I 31.	"	Räpina vald.
Aumann, Karl-Johannes Jaani p. ja tema abikaasa Johanna Jaani t, sünd. Hiio	23. II 31.	"	Tartum., Haaslava v.
Eller, Arkadi Andrese p. ja tema abikaasa Gerda-Margrid Andrease t, sünd. Sepp	9. II 31.	"	Tartu, Kastani 73.
Sirge, Kusta Mihkli p. ja tema abikaasa Hildgard-Emilie Jaani t, sünd. Martinson	10. II 31.	"	" Jaama t. 103.
Pöder, Harald Jaani p. ja tema abikaasa Amanda-Vilhelmine Jaani t, sünd. Meister	28. I 31.	"	" Õnne 34
Lass, August ja neu Peetrus, Loviisa	10. I 31.	"	Tartum., Pala v.
Pruuli, Eduard Mihkli p. ja tema abikaasa Elfriede Tõnise t, sünd. Puusepp	24. I 31.	"	" Kavastu val.
Saar, Albert Jaani p. ja tema abikaasa Adele Mangu t, sünd. Savi	10. XI 30.	"	Elva al.
Õun, August Jaani p. ja tema abikaasa Marie Johani t.	29. I 31.	"	Valgas, Vabad. 16
Märten, Jaak Ado p. ja tema abikaasa Liisa Hansu t, sünd. Kosesson	6. II 31.	"	Aidu v., Ingu t.
Leesment, Jaan Mardi p. ja tema abikaasa Viktorina Matsi t. sünd. Sarapuu	6. II 31.	"	Orajõe v., Kiusumetsa k.
Saksakulm, Vassili Mihkli p. ja tema abikaasa Marie Mardi t, sünd. Lauk	29. II 31.	"	Rutikvere v., Rohuaia t.
Lüüs, Johan Johani p. ja tema abikaasa Ida Johani t, sünd. Kass	11. X 31.	"	Viljandi v., Erika t.
Seppa, Nikolai Ado p. ja tema abikaasa Johanna Jüri t, sünd. Siim	15. XI 31.	"	Pajusi v., Kalju t.
Koltsov, Vassili Jakobi p. ja tema abikaasa Helmi Jaani t, sünd. Penjam	6. II 31.	"	Pärnu, Karja t. 72.
Jänes, August Karli p. ja tema abikaasa Aliide Johani t, sünd. Niilus	"	"	—
Timmat, August Peetri p. ja Muns, Amalie Hendriku t.	15. XI 31.	"	—
Rubel, Mart Peetri p. ja tema abikaasa Anu Toomase t, sünd. Kõuts	29. XII 31.	"	Pärnum. Abja as.
Krupp, Aleksander ja tema abikaasa Emilie, sünd. Laaberg	5. X 30.	"	Narva, V. Aguli t. 11.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
V e s k u s, Voldemar ja tema abikaasa Elfriede, sünd. Raisa	2. VIII 30.	Nr. 34. 30. IV 31.	Virum. Pada vald.
H a m m e r b e r g, August ja tema abikaasa Liisa, sünd. Tank	10. II. 31.	„	Kabala, Pada vald.
V a l d m a n n, Leo ja tema abikaasa Hedvig Valdmann, sünd. Vittmann	5. II 31.	„	Rakvere, Tööstuse t. 5.
V o d j a, Arnold ja tema abikaasa Olga, sünd. Lill	23. II 31.	„	Virum. Erra vald.
H a b i c h t, Ernst ja tema abikaasa Leena, sünd. Tomson	22. XI 31.	„	Virum Vao vald.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Tollipunkt Jaagurahule.

Maksudevalitsus teatab, et tollisead. § 46 põhjal avatakse Jaagurahul ajutine tollipunkt, missugune allub Saare maksuametile.

Tollipunkti ülesanded oleksid järgmised:

- 1) Võtab vastu Jaagurahule a.-s. Eesti Marmori nimele tühjalt sissesõitnud laevu.
- 2) Laseb välja tühjalt või marmorkivilaadungiga laevu.
- 3) Revideerib marmorkivi.
- 4) Võtab vastu laevadega ja kaupadega ühenduses olevaid laevu.
- 5) Peab järelevalvet rannasõidulaevade üle.
- 6) Peab valvet Jaagurahu sadamas.

Jaagurahu punktis täidab loeteldud ülesandeid Saare maksuameti tollivalvur, kellele selleks antakse ametniku õigused.

Kui Jaagurahu tollipunkti kaudu soovitakse sisse tuua või välja vedada muid kaupu, siis peab selleks Saare maksuametist tolliülem kohale sõitma.

Eesti esindaja rahvusvahelisele laevasõidu konverentsile.

18. mail sõitis Brüsseli „Balti ja rahvusvahelise meresõidu konverentsile“ ins. E. Masik, kes on nimetatud konverentsi juhatuses asedirektoriks Eesti poolt. Konverentsil tulevad arutusele peale sisemiste asjade mitmed üldtähtsusega küsimused, nagu: sadamamaksud Inglise sadamais, tollimaksud ja sadama kulud Belgia sadamais ja mujal, prahituru korraldamine, haigete ja vigastatud merimeeste küsimus, rahvus-

vaheline sanitaarkonventsioon, rahvusvaheline laevaomanike ühistöö kriisist ülepääsmiseks jne.

Teatvasti on selle konverentsi ümber koonduvad üle 10 milj. Balti ja Euroopa sõitudest huvitatud tonnaži.

Paralleelselt on veel ins. E. Masikul läbi-rääkimisi Antwerpenis laevasõidu küsimustes.

Töösturite koosolek Kaubandus-tööstuskojas.

18. skp. oli koja ruumes kutsutud kokku töösturite koosolek meistrite, sellide ja tööstusõpilaste seaduse elluviimisega seotud küsimuste arutamiseks. Koosoleku ülesandeks oli seada üles põhimõtted, mille järgi tuleks luua tööoskuse ameteid, mis on ette nähtud õpilaste ja õppinud tööliste eksamineerimiseks. Töösturite poolt avaldati arvamist, et kuna leidub väga rohkesti üksikuid tööstuse erialasid, siis peaksid sugulusalad ühinema esindajate andmises eksamikomisjonidesse. Lõplikult otsustavad selle küsimuse vastavate sugulusalade töösturid omavahelisel nõupidamisel.

Sugulusalade kohta mõtteid vahetades arvatakse, et ühiseks grupiks võiksid liituda trükite töösturid, litograafid, raamatuköitjad, tsinkograafid ja isegi päevapiltnikud. Ühel eelmisel töösturite koosolekul seati juba üles põhimõte, et metallitöösturid ühinevad selles mõttes samuti ühiseks grupiks. Ka võiksid liituda tislerid, puusepad ja korvitegijad jne. Koda kavatseb edaspidi korraldada koosolekuid juba üksikute gruppide järgi, et selgitada lähemalt erialade liitmise üksikasju.

Lõppeks juhiti tähelepanu asjaolule, et meil mitmel alal, kus meil oma vilunud tööjõud puuduvad, on toodud meistreid välismaalt, kes siin töötavad küll aastate viisi, ei õpeta aga meie inimesi tööd tundma. Soovitatakse astuda samme selleks, et need välismaa meistrid siin tarvilised jõud välja õpetaksid, nii et me tulevikus välismaalasi enam ei vajaks.

Kaupmehed nurisevad kaupade vastuvõtmise korra üle raudteel.

Kaubandus-tööstuskojale on äri-ringkonnist tulnud kaebusi selle kohta, et kaupade vastuvõtmine kaaluga raudteejaamades on väga tülikas ning aegaviitev, eriti firmadele, kes läkitavad raudteega rohkel arvul kaubasaadetusi. Vene-aegne kord, milles kaupu võeti vastu kaalumise, kui kaubasaatja oma allkirjaga vastutas, et ülesantud kaal vastab tõelisele kaalule, oleval olnud märksa hõlpsam. Selle korra juures võeti kaubasaatjalt, kui selgus, et ülesantud andmed ei vasta tõele, trahvi kahekordse prahihinna suuruses. Arvatakse, et nüüdki võiks äride suhtes, kes vahetavad raudteega suurel arvul saadetusi, panna maksma säärase korra, võttes äridelt teatava tagatise, millest võiks katta võimalikud raudtee kahjud ja trahvid.

Metsatöösturid hädas N. Vene dumpinguga.

Kuna põletuspuude sissevedu Eestisse on tollivaba, siis on Nõukogude Venest hakatud Eestisse vedama ka küttepuid, mis siin dumpinghindadega müügile lähevad.

Sel puhul on metsatöösturid, eriti põletuspuudega kauplejad, pöörnud Kaubandus-tööstuskoja poole palvega astuda samme selleks, et põletuspuude sissevedu välismaalt takistataks kas tollidega või mõnel muul kombel. Kodumaa tarvituseks olevat tagavaras küllaldaselt küttepuid ja kui hinnad Vene dumpingu tõttu veelgi langevad, ei tasuks see isegi enam puude väljavedu metsadest.

Laevasõidu ringkonnad ei ole rahul avarii ja dispaši seaduse eelnõus tehtud muudatustega.

Riigikogu üldkomisjonis on avarii ja dispaši seaduse eelnõus tehtud mitmed muudatused, millistega laevasõidu- ja kaubandusringkon-

nad, keda seadus esijoones puudutab, ei saa nõus olla. Küsimus oli koja laevasõidu sektsiooni täiskogu koosolekul arutusel, kus leiti olevat vastuvõtmatu muudatus, mille alusel seadus määrab kindlaks, et riigis võib olla ainult üks dispašöör. Soovitakse, et dispašööride arvu võiks määrata kindlaks Kaubandus-tööstuskoda, nagu see oli ette nähtud valitsuse poolt esitatud eelnõus.

Samuti ei loeta soovitavaks, et dispašööri tasu määrataks kindlaks seadusega, kuna see tekitab raskusi, sest normides tuleb aegajalt teha muudatusi. Ka siin soovivad laevasõiduringkonnad jääda valitsuse poolt esitatud seaduseelnõu reakttsiooni juure.

Tasunormide kinnitamine peaks jääma koja ettepanekul majandusministri hooleks.

Lõppeks soovitakse, et dispašööri valimine peaks jääma Kaubandus-tööstuskoja kui avalik-õigusliku asutuse kompetentsi, kel vastavate aladega kõige tihedam kontakt ja läbikäimine.

Teadaanne merimeestele

välja antud Veeteede Valitsusest.

Nr. 6. Tallinn, 13. mail 1931. a.

Kõik sihid on õiged, mere poolt.

Nr. 20. Järgmised tuled on jälle valgustatud:

1. Narva sihttuled.
2. Norrbü sihttuled.
3. Ramsi sihttuled.
4. Hestholmi sihttuled.
5. Paralepa sihttuled.
6. Hestholmi S tulepaak.
7. Rukkirahu tulepaak.
8. Haapsalu sadama tuli.
9. Kübassaar.
10. Kihnu.
11. Sorgu.
12. Pärnu sihttuled.

E. V. Tuletornide nimekiri 2, 3, 4, 5, 116, 117, 118, 119, 122, 123, 124, 125, 133, 70, 129-a, 105, 97, 98, 100, 101, 102, 103.

Nr. 21. Tulelaev „Revalstein“ on 7. mail s. a. asunud oma seisukohale.

Nr. 22. Mittelgrundi ja Suuropi tuleboid on 7. mail s. a. asetatud jälle oma kohtadele.

Nr. 23. Jää kadumise tõttu Eesti vetest lõpetati 9. mail jääteadete edasiandmine Tallinna Kopli raadiojaama kaudu.

Nr. 24. Meremärkide väljapanemine Eesti vetes on alanud 4. mail.

Soome:

Seente ekspordi võimalusi Saksa-, Prantsus- ja Inglismaale käis hiljuti uurimas eriteadlane Soome põllutöoministeeriumi stipendiaadina. Uurimuse tulemus on, et Saksamaale võiks seeni eksporteerida. Mitmed suuremad saksa seenekauplused oleksid valmis suuremal arvul kuivatatud seeni Soomest ostma, nende seas on isegi paar säärast äri, kes kuivatatud seeni Ühendriigesse ja Lõuna-Ameerikasse edasi saavad. Seente korjamine ja kuivatamine nõuab aga vastavat organisatsiooni ja selle loomine põllutöoministeeriumi toetusel on nüüd kavatsusel. Üks Hamburgi seenteäri pidanud isegi võimalikuks värskete seente impordi Soomest (kantarellid), neid toodavat värskelt Saksasse ka Lätist. Seente hinnad saksa turul vahelduvad suurte hüpetega selle järgi, kuidas on saak. Läänud aastal mak-

seti alul 6 Rmk. kg, siis langes hind ühtlugu kuni Rmk. 3.— kg. ning lõpuks pakutud Austriast isegi 2,75 eest kg. Inglise turul ei ole väljavaa- teid metsaseente müügiks, samuti Prantsusmaal, kuid kasvatatud seeni tarvitatakse seal õige suu- rel arvul.

Välismaa kaupade alatise näituse — mitte tarvitajaile, vaid tööstureile-valmistajaile, — kavatseb sisse seada Soome eksportühing. On nimelt tulnud veendumusele, et ekspordisaaduste valmistamise laiendamine uutele aladele nõuab paratamatult nende kaupade lähemat tundmist, millede järgi välisturgudel on nõudmine. Et kodumaa valmistajaile vastu tulla, neile hõlbus- tada tutvuda välisturgudel nõutavate kaubaso- rtidega ja nende pakkimise viisiga, on eksport- ühing otsustanud asutada säärase alatise näitus- museumi, mis oleks tööstureil alatiselt kasu- tada.

Toiduainete turg.

London.

27. V. Nisu, kaal — 496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba	£ 25/1½
Hard Winter	22/9
Rosario Santa	20/9
„ Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	19/
Austraalia	16/9
Kansas	—
„ Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —	
370 Ingl. naela	16/1½
California, kaal — 420 Ingl.	
naela	37/9
„ Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	10/4½
Canada nr. 2	16/3
Donau	—
24. V. Linad, cif.	
Riga Livonian Z. K.	35.0
Pärnu H. D.	32.0
Slanetz U/A Medium	41.0
„ Bacon, kaal 112 Ingl. naela	
liri	sh. 75.0—100.0
Daani	70.0—72.0
Kanada	67.0
Hollandi	53.0—60.0
„ Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	9.0—10.6
Daani	8.6—10.3
„ Või.	
Daani	118.0—119.0
Läti	—
Leedu	—
Eesti	—
Siberi	—
Uus Merimaa	110.— 112.—
Austraalia	106.— 110.—

Hamburg.

27. V. Nisu.	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 14.25—14.35
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl. 6.80
Western II, cif 100 kg. eest	„ —
Hard Winter, 100 kg. eest	„ —
termin	„ —
„ Rukis.	
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk. 10.70—10.80
„ Kaerad.	
Sisemaa, tonni eest	„ 10.30—10.50
24. V. Odrad, suve.	
Sisemaa, tonni eest	„ 11.70—12.80
„ Odrad, talve.	
Sisemaa, tonni eest	„ 11.20—11.30
27. V. Suhkur.	
Hollandi, laadimisel	£ 7/6
C. S. R. — do —	„ 7/3
Poola — do —	„ 6/10½
Java, valge	„ 8/3
„ Riis, Burmah II, 50 kg. eest	„ 9/6
„ Rasv.	
American Purelard	\$ 22
Steamlard	„ 20¼
„ Või.	
Sisemaa või I sort	Mk. 125.—
„ „ II „	„ 117.—
„ „ III „	„ 103.—
Eesti	132.—135.
Soome	132.—135.
Läti, punane	„ 134.—136.
„ must	„ 131.—132.
Siberi	„ 129.—132.

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	12. V	13. V	15. V	16. V	18. V	19. V	20. V	21. V	22. V	26. V	27. V
Frank . . .	124.30	124.19	124.25	124.30	124.33	124.34	124.37	124.37	124.39	124.31	124.25
Dollar . . .	4.8635	4.8619	4.8625	4.8641	4.8643	4.8652	4.8617	4.8617	4.8653	4.8646	4.8635
Rootsi kroon	18.141	18.14	18.142	18.142	18.143	18.145	18.147	18.145	18.142	18.145	18.142
Daani kroon	18.166	18.166	18.167	18.162	18.162	18.166	18.167	18.166	18.162	18.162	18.162
Norra kroon	18.163	18.161	18.161	18.166	18.166	18.162	18.163	18.163	18.162	18.165	18.165
Saksa mark .	20.413	20.408	20.413	20.422	20.427	20.425	20.423	20.422	20.431	20.475	20.478
Soome mark	193.30	193.25	193.20	193.20	193.25	193.25	193.25	193.27	193.27	193.27	193.27
Floriin . . .	12.1068	12.1050	12.1075	12.1143	12.1131	12.1087	12.1093	12.1068	12.1025	12.0968	12.0790
Liira	92.92	92.88	92.90	92.91	92.91	92.92	92.93	92.93	92.93	92.93	92.93
Helveetsia fr.	25.236	25.23	25.226	25.232	25.23	25.23	25.231	25.225	25.21	25.214	25.216
Cehhosl. kr..	164.20	164.12	164.11	164.15	164.20	164.2	164.22	164.15	164.19	164.20	164.21
Belgia frank	34.953	34.943	34.952	34.953	34.96	34.965	34.967	34.955	34.961	34.941	34.92
Sillingid . . .	34.561	34.604	34.594	34.60	34.604	34.604	34.614	34.604	34.614	34.614	34.634
Pengo	27.78	27.79	27.79	27.78	27.78	27.79	27.78	27.79	27.79	27.79	27.79
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Litt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Cerv.	9.455	9.451	9.451	9.451	9.451	9.45	9.45	9.452	9.452	9.452	9.452
Eesti kroon .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Höbe p/unts	13 ^{1/8}	13 ^{3/16}	13 ^{1/16}	13 d.	12 ^{7/8}	12 ^{3/16}	12 ^{5/8}	12 ^{13/16}	12 ^{9/8}	12 ^{1/2}	12 ^{3/8}
Plaat. p/unts											
Kuld p/unts .								84 ^{93/4}			

	B E R L I N										
	12. V	13. V	15. V	18. V	18. V	19. V	20. V	21. V	22. V	26. V	27. V
Naelsterling .	20.416	20.411	20.415	20.424	20.425	20.425	20.422	20.423	20.431	20.46	20.476
Frank	16.423	16.427	16.433	16.433	16.431	16.427	16.419	16.42	16.426	16.451	16.479
Dollar	4.1980	4.1980	4.1985	4.1990	4.1995	4.199	4.198	4.198	4.200	4.2080	4.2105
Rootsi kroon	112.54	112.54	112.53	112.54	112.58	112.53	112.54	112.54	112.59	112.75	112.86
Daani kroon	112.38	112.35	112.37	112.38	112.43	112.43	112.40	112.41	112.33	112.64	112.73
Norra kroon	112.39	112.37	112.37	112.40	112.43	112.44	112.42	112.43	112.45	112.60	112.73
Soome mark	10.563	10.563	10.565	10.564	10.567	10.568	10.568	10.567	10.567	10.583	10.59
Floriin	168.62	168.60	168.65	168.54	168.56	168.67	168.65	168.69	168.83	169.05	169.25
Liira	21.98	21.98	21.98	21.98	21.98	21.98	21.98	21.98	21.99	22.00	22.04
Helveetsia fr.	80.895	80.96	80.93	80.93	80.96	80.96	80.895	81.02	81.005	81.32	81.37
Belgia frank	58.585	58.39	58.395	58.40	58.415	58.40	58.40	58.41	58.435	58.525	58.60

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

„Kaub.-tööstuskoja Teataja“ 1. juunil, nr. 11.

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga.

Kroonid.

Kroonid.

Granular poolsõre saiajahu (à 50 kg.) 100 kg. 44.00
 „ sõre ” ” ” 47.00

Püülijahu:

Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise 100 kg. 46.00—48.00
 „ sõre, Ameerika ja Inglise ” 46.00—48.00

Rukkipüüli patent (à 50 kg.) 100 kg. 33.00

„ harilik ” 30.00

„ № 3 ” 29.00

„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.) ” 42.00

„Kalev“ ” ” ” 39.00

„Taara“ ” ” ” 38.00

„Kungla“ ” ” ” 33.00

„Sampo“ ” ” ” 26.60

Manna ” ” ” 45.00

Granular ” ” ” 42.00

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski

Jahu: rukki ” 17.20—18.00

rukkipüüli ” 28.00—33.00

nisu, pehme -- ” ”

sõre ” 26.60—47.00

		Kroonid.			Kroonid.
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		Koks, kütte	1000 kg.	43.00—43.50
Jahu: rukki	"	16.50—17.50	" gaasi, Tall. gaasivabrik	"	—
" " püül	"	27.20—28.20	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	"	11.00
" nisu, pehme — sõre	"	26.60—47.00	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j.	"	6.10
Nisu, Eesti	"	18.00—21.00	" I " B	"	5.50
" külvi, suvi „Rubin“	"	27.00	" II "	"	4.50
Rukis, Eesti ja Vene segu	"	16.25—16.75	" III "	"	2.50
Kaerad, toidu, Eesti	"	10.50	" asfalt, mastiks, netto	100 kg.	6.00
" " Saksa	"	10.50—10.75	" fenolaat, netto	"	8.50
Odrad, õlle, Poola	"	19.50—20.00	Karbolineum A & B	"	15.00
" toidu, Eesti	"	16.00—17.00	" C, netto	"	13.50
Herned, valged, Vene	"	15.00	" D, netto	"	12.00
" " Hollandi	"	19.00—20.00	Estobituumen-pigi D & E, netto	"	9.50
Vikid	"	17.00	" A, B ja C tünnides, brutto	"	9.50
Ristikhein, punane, siberi, külvi	"	175—180	" tooresõli, netto	"	6.00
Riis, Burma II	"	29.00—30.00	" raskeõli	"	9.00
Kartulid, eksport	"	2.20—2.40	" mootornafta	"	9.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	28.00	Imbutusõli A, netto, vaatides	"	9.00
Siirup, kartuli, 42%o	"	32.00	" B " " "	"	8.25
Glükoos	"	25.00	" C " " "	"	7.50
Või, eksport, I sort	1 kg.	1.80—1.85	Katuselakk, franko jaam	"	10.00
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	Raualakk, franko jaam	"	22.00
" " kodumaa	"	1.04—1.12	Raud, sordi	"	11.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	—	" vits	"	16.00—22.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.80—1.90	" plekk	"	17.00—24.00
Munad, eksport, Is. (kast 360 tk.)	kast	18.00—18.90	" plekk, tsingitnd	"	29.00—32.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.25—1.70	" talad	"	12.50—13.25
" " Inglise	"	1.20—1.45	Teras, Inglise	"	70.00—100.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	" Saksa	"	70.00—100.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.10—4.80	" vedru	"	22.00—24.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.00—5.50	" talla, ree	"	—
" " Orange Pekoe, Java	"	3.80—5.00	Inglüstina	"	2.60—2.70
" " Moning, Hiina	"	4.00—4.70	Seatina	"	40.00—45.00
Suhkur, peenike, valge, Vene	100 kg.	27.00—27.50	Vaskplekk, punane	"	180.00—200.00
" " " Cehhoslov.	"	—	" " valge	"	160.00—190.00
" " " Poola	"	27.00—27.50	Tsinkplekk	"	40.00—55.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	—	Masinaõli	"	26.00—27.00
jaam liboska ja Narva	"	3.40	" " Poola	"	22.90
" " " Saksa	"	3.40	" " Ameerika	"	29.00—30.00
Heeringad, Yarmouth, „Matties“	tünn	46.00—48.00	Mootorõli	"	35.40—42.70
" " „Matfulls“	"	50.00—52.00	Autoõli, Ameerika	"	39.65—105.00
Heeringad, Schoti Matties	tünn	50.00—53.00	Linaseemneõli	"	83.00
" " Schoti Matfulls	"	64.00—67.00	Värniits	"	85.00
" " Norra	"	—	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.50—0.60	" " Vene 280 ^o	"	33.00
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.40—0.60	" " 320 ^o	"	65.00—70.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	12.00	" " Ameerika 280 ^o	"	31.50—36.60
" " päevalille	"	12.00	" " 320 ^o	"	44.00—54.90
" " suhkrupeedi	"	5.00	Nafta, Vene	"	11.75
Jahu, päevalille	"	12.60	" " Ameerika	"	11.75
Segajõutoit I s.	"	11.70	" " Poola	"	—
" " II s.	"	10.50	Petroleum, Vene, sisternid ja	"	—
Sojatangud	"	14.50	vaadid	"	16.00—17.00
Nisukliid	"	7.75	" " Am., sistern. ja vaadid	"	16.00—17.00
Maapähklikoogid	"	14.00	" " Poola	"	—
Sõdajahned	"	11.25	Bensiin, Vene	"	30.00—31.50
Sõdajahu	"	—	" " II sort	"	27.50
Puuvillane riie Bjas, netto	meeter	0.51—0.62	Bensiin, Ameerika	"	30.00—31.50
" " Mitkal	"	0.37—0.47	" " Ameerika II s.	"	—
Lina, Petseri, saatejaam	1000 kg.	518.50—549.00	Pesusooda, kodumaa	"	8.50
" " Võru	"	518.50—549.00	Seebikivi	"	27.00—29.00
" " Liivi	"	488.00—518.50	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
" " Tartu	"	488.00—518.50	" tsinkvalge, välism.	"	0.65
Õlilinaemned, 90%o, baas, saatejaam	"	—	" tinavalge, "	"	0.82
Linaseemned, külvi, 95%o baas, saatejaam	"	—	" ooker, "	"	0.17 ¹ / ₄ —0.21 ¹ / ₂
Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 korda pestud	1000 kg.	28.50—29.00	Väetisained, salpeeter, Čiili	kott	20.00
" " Newcastle	"	27.00—27.50	" " superfosfaat 18—20%	"	5.70
" " sepa	"	30.00—31.00	" " Thomasjahu 15—16%	"	5.40
			" " Lubjasalpeeter 15 ¹ / ₂ %o	"	19.50
			Kaalisool	40%	10.45

		Kroonid.
Väetisained, kainiit 12—14 %	kott	4.50
Vävelhapu ammoniaak	"	20.80
Lubjalämmastik	"	16.00
Fosforiit Eesti 25—27%	"	4.80
Leunasalpeeter 26%	"	29.00
Nitrofoska	"	29.80
Segatostaat 22—23 %	"	5.20
Lubiammoonsalpeeter 20 ¹ / ₂ %	"	23.20
Väetiskips fr. Rakvere	"	2.00
Väetislubi	"	0.60
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda, pütt 170 kg. fr. Rakvere	tünn	8.85
Kriit, toores	100 kg.	5.15—6.50
" pestud	"	6.00—6.50
Kivitorv	"	12.50
" Tall. Gaasivabrik	"	12.00—14.00
Puutõrv	"	26.00
Lubi	"	3.05
Kips, tükkides, franko vagun Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud	"	24.40
" krohvimise	"	36.60—42.70
Tellisivid, Is., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		45.00—50.00
Silikaat I s., fr. vabrik	"	39.00—40.00
Tulitükud, orig. kast (5000 toosi)		130.00
Nahk, talla, Eesti 1 kg.		
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I srt.	"	

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pensi (d) loko 5.01, juuli 4.99, okt. 5.10, det. 5.17, jaan. 5.21.

Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas.

Peekonsigade tapakaalud I sort	II sort	III sort
60—72 kg	60	56 makstakse
55—59,5 " }	56	53 siseturu
72,5—75 " }	53	51 hinnad
50—54,5 " }		
75,5—80 " }		

Juuremaks fondist I ja II sordi peekonsea eest tapakaaluga 60—72 kg. 10 kr., teiste I ja II sordi peekonsigade tapakaalu pealt 5 kr.

Lina Prahid:

Lina		
Tallinn — Stettiin	1000 kg.	sh 22/6
" — Ghent	1016 kg.	" 18/—
" — Dundee	"	" 32/6
" — Belfast	"	" 47/6

Puumaterjalid	Standard	
Tallinn — London	"	sh 37/6
" — Hull	"	" 35/—
" — Manchester	"	" 42/6
" — Grangemouth	"	" 30/—
" — Belfast	"	" 57/6
" — Dundee	"	" 32/6
" — Antwerpen	"	" 30/—
" — Ghent	"	" 30/—
" — Rotterdam	"	hfl. 18/—
" — Amsterdam	"	" 19/—

Segakaup

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	sh 18—25/—
" — London	1016 kg.	" 15—40/—
" — Stokholm	1000 kg.	rkr. 10—30
" — Stettiin	või tünn	sh 1/6
" — London	"	" 3/—

Tallinna börsi kursisedel.

		20. V. 1931	21. V. 1931	22. V. 1931	23. V. 1931	27. V. 1931	28. V. 1931
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
1 dollar	O.	3.7390	3.7390	3.7390	3.7390	3.74	3.74
	M.	3.7540	3.7540	3.7540	3.7540	3.7550	3.7550
London	T.	—	—	—	—	—	—
1 naelsterl.	O.	18.21	18.21	18.21	18.21	18.21	18.21
	M.	18.26	18.26	18.26	18.26	18.26	18.26
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
100 s. riigim.	O.	89.05	89.05	89.05	89.05	88.90	88.80
	M.	89.55	89.55	89.55	89.55	89.40	89.30
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
100 soom. m.	O.	9.4150	9.4150	9.41	9.41	9.41	9.41
	M.	9.4650	9.4650	9.46	9.46	9.46	9.46
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
100 rootsi kr.	O.	100.25	100.25	100.25	100.30	100.25	100.30
	M.	100.75	100.75	100.75	100.80	100.75	100.80
Kopenh.	T.	—	—	—	—	—	—
100 daani kr.	O.	100.10	100.10	100.10	100.15	100.15	100.15
	M.	100.70	100.70	100.70	100.75	100.75	100.75
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
100 norra kr.	O.	100.10	100.10	100.10	100.10	100.10	100.10
	M.	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
100 prants. fr.	O.	14.60	14.60	14.60	14.60	14.60	14.61
	M.	14.75	14.75	14.75	14.75	14.75	14.76
Amsterd.	T.	—	—	—	—	—	—
100 floriini	O.	150.20	150.20	150.30	150.30	150.40	150.40
	M.	151.—	151.—	151.10	151.10	151.20	151.20
Riig	T.	—	—	—	—	—	—
100 latti	O.	72.05	72.05	72.05	72.05	72.05	72.05
	M.	72.45	72.45	72.45	72.45	72.45	72.45
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
100 helv. fr.	O.	72.05	72.05	72.05	72.10	72.10	72.10
	M.	72.60	72.60	72.60	72.65	72.65	72.65
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
100 belgat	O.	52.—	52.—	52.—	52.—	52.—	52.05
	M.	52.40	52.40	52.40	52.40	52.40	52.45
Milano	T.	—	—	—	—	—	—
100 liirat	O.	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55
	M.	19.75	19.75	19.75	19.75	19.75	19.75
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
100 tšehh. kr.	O.	11.06	11.06	11.07	11.06	11.06	11.06
	M.	11.16	11.16	11.17	11.16	11.16	11.16
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
100 austr. sh.	O.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50
	M.	52.90	52.90	52.90	52.90	52.90	52.90
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
100 pengot	O.	65.40	65.40	65.40	65.40	65.40	65.40
	M.	65.90	65.90	65.90	65.90	65.90	65.90
Varssav	T.	—	—	—	—	—	—
100 slotti	O.	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85
	M.	42.25	42.25	42.25	42.25	42.25	42.25
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
100 litti	O.	37.25	37.25	37.25	37.25	37.25	37.25
	M.	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
100 rubla (čekk)	O.	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25
	M.	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75
Danzig	T.	—	—	—	—	—	—
100 guldnaat	O.	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70
	M.	73.25	73.25	73.25	73.25	73.25	73.25